

# KP

18

K Y R K P R E S S E N

TORSDAG 3 SEPTEMBER. NR 18/2020

**Gustav Björkstrand:  
Vi ska inte vara  
domare över andra**

Sidan 18

**Den anonyma  
inflyttaren blev  
allas präst**

Sidan 20

**När kroppen  
slutade fungera  
blev den hennes vän**

Sidan 8

# DEN SOM ÄR SANN TÅL MYCKET

Sidan 10

**LEDAREN:** Varför inga  
kvinnor på bild? Sidan 5

**MATS BJÖRKLUND:** Gemenskap  
är inte att vara överens Sidan 3

**Körerna kämpar med  
coronaproblemet Sidan 4**





# VARJE ORGEL ÄR

En liten pojke fängslades av instrumentet med de höga piporna och många klaviaturerna. Idag är han etablerad organist. Att ha fått spela i Notre Dame nämner Jimi Järvinen som något av det mest betydelsefulla – men ute i världen finns ännu många outforskade instrument.

TEXT: EMELIE WIKBLAD FOTO: SUSANN NABB-VORNANEN

**J**imi Järvinen var tidigt fascinerad av orgeln som instrument.

– Jag var alltid med min mamma på körövningar, och såg när vår kantor spelade på orgeln.

Som åttaåring började han själv spela med kantorn Arto Ristolainen som lärare. Redan som elvaåring fick han göra inhopp och spela i olika församlingar. Som femtonåring gav han sin första konsert utomlands, i Almudena-katedralen i Madrid.

Nu är Vasabon 24 år, leder en orgelfestival, har gett konserter som solist, tillsammans med körer

och orkestrar, och gjort många kantorsvikariat.

**Hur har du blivit så bra?**

– Jag har övat mycket, konstaterar han enkelt.

Hans målsättning är att öva fyra timmar varje dag. När det står många konserter på schemat är det lätt att hitta motivationen att öva.

– Ibland är det svårt att hitta motivationen, erkänner han. Så är det för alla musiker. Men att vara en klassisk musiker är den viktigaste motivationen för mig. Det finns så många nya saker att spela.

Något av musiken finns också i generna: hans pappa har jobbat som kantor i Östra Finland och utöver

körsången spelade hans mamma alltid också piano.

Om Jimi Järvinen ska peka ut det som varit den hittills största milstolpen i hans musikerkarriär är det studierna i Frankrike, att spela i Notre Dame under organisten Vincent Dubois.

– Att få spela i Notre Dame, det är kanske den viktigaste orgeln för mig i hela världen.

Hans instrument går inte att packa ner i en låda och ta med sig på bussen. De står där i sina kyrkor och konsertsalar, och varje exemplar är unikt. Orgeln i Notre Dame är den största i Frankrike och ett instrument som bär på mycket historia.

– Jag tror de äldsta piporna är 600 år gamla.

Orgeln har överlevt många av historiens skeden och klarade sig till största delen oskadd genom branden som drabbade katedralen våren 2019.

Närmare hemtrakterna är orgeln i Lappo kyrka – där Järvinen även är konstnärlig ledare för Lapuan Urkufestivaali (Lappo orgelfestival) – och den i Kauhajoki två favoritinstrument.

Det är inte bara klassiska kompositioner och psalmer som lämpar sig för orgel.



Jimi Järvinen gillar språk och i Solf får han chans att öva ännu mera på sin svenska.

# UNIK

»Det är en annan värld att jobba som kantor.«

– Jag tycker filmmusik passar jättebra på orgel. Till exempel Hans Zimmers musik till filmen *Interstellar* är från början skriven för orgel. Musiken från *Pirates of the Caribbean*-filmerna (komponerad av Zimmer och Klaus Badelt) har blivit populär som vigselmusik.

– Också jazz är mycket bra på orgel.

## Tar sig an svenskan som utmaning

Jimi Järvinen talar sex språk, och nu får han chansen att förkovra sin svenska. Från september jobbar han i Solfs församling. Att jobba som kantor har han en hel del erfarenhet av, från flera olika församlingar.

## PROFILER Jimi Järvinen

**24-årig** organist från Vasa. **Jobbar från** september som kantor i Solfs församling. **Till hans** förebilder i yrket hör Kalevi Kiviniemi, Olivier Latry och Vincent Dubois. **När han hinner** ha fritid umgås han med vänner och flickvän och tycker om att vandra.

– Det är en annan värld att jobba som kantor, men jag tycker mycket om det. Man får träffa mycket fler människor.

Kantorns arbetsvecka bjuder på allt från söndagen gudstjänst till vigslar och jordfästningar, kanske någon körövning.

– Det varierar mycket, och det beror också på församlingen. Alla församlingar är olika.

På svenska har han inte jobbat speciellt mycket tidigare, bara några inlägg.

– Men nu får jag börja spela på svenska.

Det är en utmaning han gärna tar sig an.

Han kan säga att han är uppväxt i församlingen. Därför är den andliga biten också viktig. Han ser hur musiken i gudstjänsterna stöder atmosfären – den stämning och det tema som hör till julen, påskan eller någon annan söndag under året.

## Vad är skillnaden mellan "kyrklig" och "världslig" musik?

– Det är jättesvårt att säga. Många tänker till exempel att all musik av Johann Sebastian Bach är kyrklig – men det stämmer inte. Man kan inte kategorisera musik så enkelt.

Kantorsvikariatet har alltid varit en del av hans arbete, något som är tacksamt i de här tiderna. Den här hösten skulle han ha spelat konserter i Schweiz och Tyskland, men de blev inställda.

– Nu i coronatider har det varit mycket svårt att vara frilansmusiker. Men för mig har det varit ganska lätt.

Att försörja sig som frilansmusiker betyder framför allt mycket jobb: man behöver vara aktiv, ordna konserter. Jimi Järvinen har spelat mycket runt om i Europa.

Han har aldrig tvivlat på karriärvalet, det har varit klart för honom ända sedan han var liten och drömde om vad han skulle bli när han blev stor.

– Jag har alltid varit säker på att jag vill vara musiker.

Hans framtidsdrömmar är ganska okomplicerade: han vill spela mycket.

– Det finns så många fantastiska orglar i världen, det finns mycket att spela. Jag vill spela många konserter, studera lite mera.

Han tycker det skulle vara viktigt att få fler att intressera sig för orgeln som instrument. Han har själv haft några orgelelever. I Finland har det inte varit så vanligt att börja spela orgel som barn – vilket egentligen är ologiskt.

– Alla andra instrument börjar man ju spela när man är ung, om man vill bli professionell.

Du behöver inte studera vid Sibeliusakademin för att börja med orgel. Jimi Järvinen hoppas på bättre marknadsföring och att bilden förändras. Man måste inte börja med piano!

– Jag började med orgel. Jag tyckte inte om att spela piano, det var tråkigt. Vi måste bara uppmuntra barn så att de förstår att de också kan spela orgel.

# INKAST



MATS BJÖRKLUND

## Stammens återkomst

**EN DEL** bedömare av vår samtid menar att vi bevittnar stamsamhällets återkomst. Vi definierar oss själva och varandra utifrån vilken grupp vi anser oss tillhöra. Indelning i grupper gör omvärlden mer greppbar, men idag har den här trenden blivit allt starkare. Det mest extrema uttrycket hittar man i vissa konspirationsteorier och sekter, där en medlem som börjar tvivla på de sanningar gruppen tror på tystar de kritiska tankarna. Huruvida gruppen har rätt eller fel är alltså mindre viktigt, det är grupptillhörigheten som är det primära. Vi verkar snarare välja åsikter utifrån vilken grupp vi tillhör än välja grupp utifrån vilka åsikter vi har. Det här gäller oavsett om jag är konservativ eller liberal, höger- eller vänstersinnad, varghatare eller vargälskare.

Vill man se det positiva kan man utläsa en vändning bort från individualismen. Ensam är inte stark, gemenskapen är viktig.

Stamsamhället har ändå en del nackdelar. Kravet på likriktningen inom stammen kan bli rätt pressande. Stammar tenderar också att hamna i krig med andra stammar – i vår tid tack och lov mer bildligt än bokstavligt. Kriget leder till splittring.

»Gemenskapen bygger inte på att vi är överens.«

**FRAMFÖRALLT** hindrar stamsamhället oss från att se individen i de andra stammarna. Vi betraktar vår egen grupp som en skara med olika individer, men konkurrerande stammar ses som en enhetlig, likriktad grupp. Om någon från min stam skriver en insändare med stötande formuleringar konstaterar jag att det ju bara är en enskild persons åsikter, som inte representerar hela stammen. Om någon från en konkurrerande stam skriver en lika hård text slår jag omgående fast att hen är representativ för hela gruppen.

Kyrkan kan i den här tiden välja två vägar. Vi kan välja att bli en stam bland alla andra och i viss mån är vi säkert redan det. Men vi kan också välja att låta kyrkan vara den plats där olikheter och divergerande åsikter inte sopas under mattan utan tvärtom existerar parallellt och tillsammans. Där olika syn på en eller annan fråga inte innebär att man måste gå skilda vägar. Också här finns förutsättningar i den kristna tron och traditionen. Gemenskapen bygger på att vi har samma Frälsare, inte på att vi är överens. Nackdelen är att den här vägen inte kan spikas av domkapitel, kyrkomöte eller någon annan instans. Väljer vi den här vägen är det vår sak att gå den. Fixar vi det?

Mats Björklund är jordbrukare från Pedersöre.





FOTO: MATILDA SJÖBLOM

## Justitieombudsmannen: Okej med konfirmandinfo i skolan

Justitieombudsmannen har tagit ställning till flera frågor gällande religionsfrihet i skolorna som väckts av ateistföreningen Uskonottomat Suomessa.

En fråga som inte kommit upp tidigare gällde uppträdanden i musikklassernas undervisning och uppträdanden. Också församlingens information om konfirmandundervisning i skolan har väckt frågor.

Biträdande justitieombudsman **Pasi Pölönen** ansåg att skolorna inte brutit mot lagen då barnen i musikklasserna uppträtt med psalmer i julkyrkan. Att man sjunger en kristen sång innebär inte att tillställningen automatiskt blir religiös. Han betonade ändå att eleverna inte får tvingas att sjunga psalmer mot sin egen vilja.

Pölönen ansåg inte heller att det var problematiskt att församlingen informerade om konfirmandundervisningen i skolan, eftersom det inte var frågan om en religiös tillställning eller religionsutövning.

Biträdande justitieombudsmannen ansåg att det fortfarande finns arbete att göra vad gäller information och samarbete mellan skolan och hemmen när det handlar om frågor kring religions- och samvetsfrihet.

SOFIA TORVALDS

### SERIE: KLIPP UR ARKIVET

I varje nummer under år 2020 kommer vi att ha med ett klipp ur det nummer av Kyrkpressen som utkom samma vecka för femtio år sedan.

## Hoppades på mer engagemang med nytt valsätt

År 1970 skulle för första gången ett nytt valsätt tillämpas i kyrkan. **Bror Borgar** beskrev i Kyrkpressen 4.9.1970 förhoppningarna om att det skulle öka församlingsbornas aktivitet. Från församlingsval som engagerat en handfull – där de som satt i råd och fullmäktige ofta slentrianmässigt återvaldes – skulle valet nu få mer uppmärksamhet och förtroendeorganen förnyas och verkligen representera församlingen.

Nytt i valsättet var nu bland annat att församlingsval förrättades samtidigt i hela landet. Hela kyrkorådet och kyrkofullmäktige skulle avgå samtidigt och väljas för en fyraårsperiod. Kandidaterna, som skulle vara 25 år fyllda röstberättigade församlingsmedlemmar och ”kända för gudsfruktan och kristligt nit”, nominerades genom valmansföreningar.

”Att nomineringen av kandidaterna skall ske på förhand är något helt nytt i kyrkliga valsammanhang”, skrev Borgar.

EMELIE WIKBLAD

# Pandemin sätter

Den här hösten får församlingarnas körer fundera på om de kan öva trots smittorisken. En del ställer in, andra sjunger i mindre grupper, vädrar och håller avstånd.

TEXT: **ERIKA RÖNNGÅRD, SOFIA TORVALDS, EMELIE WIKBLAD OCH ULRICA HANSSON**

– Som vi ju alla vet är körsången väldigt viktig för många människor, därför försöker man göra sitt bästa för att kunna hålla körövningar på något sätt med olika säkerhetsåtgärder, säger **Pia Bengts**, tf stiftssekreterare för gudstjänstliv och musik.

När coronasmitta spridits i körer på olika håll i världen vet man inte hur stor roll själva sjungandet haft och hur mycket som berott på den sociala växelverkan i samband med körövningarna.

– Man vet inte ännu med säkerhet hur stor smittorisken det är att sjunga tillsammans, även om det finns många exempel på att så gott som hela körer har smittats när de har sjungit tillsammans. Men det var innan man började hålla de säkerhetsföreskrifter som man nu har, säger Bengts.

### Gemenskapen viktig

– Man mår bra av att sjunga i kör. Körsången blev fräntagen människor när den kanske skulle behövts allra mest, säger **Susanne Westerlund**, ledande kyrkomusiker i Korsholms svenska församling.

I september börjar alla körer och musikgrupper i Korsholms svenska församling öva igen. De flesta körer kommer nu att öva i Korsholms kyrka, där det är lätt att hålla avstånd.

– Vi ser till att man inte möts i dörrarna, utan man går in genom en dörr och ut genom andra.

Akustiken i kyrkan hjälper – åtminstone till viss del.

– Visst är det utmanande, men man kan också säga att det är utvecklande. Att känna att man tar sitt eget ansvar och bidrar till en helhet – så ska ju körsången vara.

Westerlund hoppas att körerna och musikgrupperna ska kunna genomföra några inprickade konserter i höst, till exempel den traditionella allhelgonakonserten. Där blir halva konserten enbart körsång – med kören utspridd över hela läktaren – och andra halvan instrumentalmusik.

– Ifall vi inte kan ha publik då kommer vi ändå att ha konserten, då sänder vi den virtuellt. Jag tror att körerna behöver den här moroten.

Samtidigt känner hon att övningarna är det viktigaste, att uppträda och dela med sig är en guldkant.

– Den gemenskapen man skapar och det vi gör varje vecka, det är det primära.

### Sjunger med munskydd

Svenska pensionärsförbundets Esbokör Furorna

Esbokören Furorna uppträder iförda munskydd. FOTO: HENRIK SJÖBERG



har brukat öva och uppträda i Esbo svenska församlings utrymmen, men det blir inte av i höst.

– Nu övar vi i stället i hembygdsgården i Lagstad i två olika grupper, berättar körsångaren **Benita Bärilund**.

Hon har redan hunnit med ett mindre uppträdande, där en grupp från kören sjöng utomhus, höll avstånd till varandra – och sjöng iförda munskydd.

### Går det faktiskt att sjunga med munskydd?

– Det går om man har god vilja, men roligt är det inte, säger Bärilund.



Eva Lindroos och Ulla Sandström i munskydd på körövning vid amfiteatern vid kulturcentret i Hagalund. FOTO: BENITA BÄRILUND



# körerna på prov



Bärlund sörjer alla avbokningar i körprogrammet. Det var meningen att de skulle ha en gemensam julkonsert med en finsk pensionärskör – den blir inte av eftersom Olars kyrka inte får rymma fler än 80 personer, och redan körsångarna är så många att det inte skulle gå att få in publik.

Det ser ändå ut som att de flesta i kören fortsätter komma till övningarna, trots allt.

– Några uteblir och många är oroliga, men de flesta ställer upp.

## Inställda övningar

Helsingfors församlingarnas gemensamma projektkör Voice har avbokat höstens övningar och hoppas kunna komma igång igen nästa år istället.

– Just nu är det ganska stor risk att folk varken vill sjunga tillsammans eller komma på konserter, säger **Daniela Strömsholm**, musikledare i Matteus församling.

Voicekören har enligt henne byggt mycket på stämningen i kören och mellan koristerna. Det hade varit svårt att uppnå samma stämning under nuvarande förhållanden.

– Till exempel skulle vi inte kunna fika och umgås i samband med övningarna. I och med att voicekören är en projektkör har vi haft långa övningar ett par gånger i månaden, medan man nu rekommenderas hålla korta övningar, säger Strömsholm.

I Johannes församling i Helsingfors blir det inga normala körövningar, men under andra halvan av september hoppas man komma igång med en undantagskör, Håll masken-kören, varannan torsdag kväll i den rymliga Johanneskyrkan.

– Något vill vi hitta på om det bara går. Rösterna rostar så lätt, säger **Dag-Ulrik Almqvist**

som är kantor i Johannes församling.

– I Johanneskyrkan kan vi lätt hålla säkerhetsavstånd. Vi har tänkt att alla våra körsångare och andra intresserade kunde delta.

Att öva stämsång är svårt när man sitter långt ifrån varandra.

– Varje kväll kommer vi att ha ett särskilt tema, men det blir enkla saker, enstämmig sång, improvisationer och kanon.

Att använda ansiktsmask är han tveksam till.

– I rekommendationerna för körer avråder man från att sjunga med mask. Jag kan tänka mig att det blir besvärligt med mask när man måste andas mer effektivt.

## Anvisningar för körsång

**De finländska** musikförbunden har i augusti samlat gemensamma rekommendationer för körsångare och orkestrar under coronaepidemin. Bland annat rekommenderas:

**Tillräckligt stora** och ventilerade övnings- och konsertutrymmen.

**Tillräckliga avstånd**, god handhygien och undvikande av all närkontakt.

**Att endast** använda egna noter, instrument och inte ordna gemensam paustraktering.

**Personligt ansvar** för att inte delta om man har symptom, om man varit i kontakt med smitta eller rest utomlands.

**Att överväga** om man kan ordna repetitioner i mindre grupper, ordna kortare övningar, utomhusövningar eller utnyttja digitala lösningar.

**Institutet för hälsa- och välfärd (THL)** ger inga specifika rekommendationer för körsång. Eftersom körsång är en sammankomst kan THL inte rekommendera det för äldre och personer i riskgrupper.

# LEDARE

**NICKLAS  
STORBJÖRK**



## Bara män?

**I EN INSÄNDARE PÅ** näst sista sidan i denna tidning frågar sig Eva S. Lassus-Paavolainen vad som var tanken med den bild från kyrkomötet som publicerades i senaste numret av Kyrkpressen. Paavolainen konstaterar att sjutton personer syns på bild och samtliga är män. Vilken bild av kyrkan ger det här? frågar hon sig.

Ur ett redaktionellt perspektiv kan vi börja med att konstatera att vi de facto reagerade på samma sak som Lassus-Paavolainen. Vi bedömde ändå att den här bilden kvalitetsmässigt var den bästa vi hade att tillgå och att det nyhetsmässigt är mest intressant att se biskoparna iförda ansiktsmask.

Nu råkade Esbobiskopen Kaisamari Hintikka inte vara med på bilden, men även om hon hade funnits med hade det blivit en kraftig manlig dominans. Den bild det här ger är – krasst konstaterat – en bild som speglar verkligheten. Biskoparna är de som sitter längst fram vid kyrkomötet och räknar man in ärkebiskopen i den skaran så är nio av tio män. Innan Hintikka valdes till biskop hösten 2018 fanns det faktiskt en period när samtliga biskopar var män.

## »Förändring kommer genom aktivt arbete.«

**ATT SEDAN RESTEN** av de personer som syns på bilden också råkar vara män får väl ur ett representationsmässigt perspektiv sägas vara ett olyckligt sammanträffande. För det speglar inte könsfördelningen i kyrkomötet särskilt väl. Faktum är att detta kyrkomöte, som nu hade sin första session, är avsevärt mer jämställt än det föregående. I nuvarande kyrkomöte, som kommer att sitta fram till år 2024, är 44 procent av ombuden kvinnor. Det kan jämföras med föregående kyrkomöte där endast 36 procent av ombuden var kvinnor. Det kan också jämföras med vår nuvarande riksdag, där 46,5 procent av ledamöterna är kvinnor.

**UR ETT KÖNSMÄSSIGT** perspektiv betyder det här ingalunda att den evangelisk-lutherska kyrkan ur ett jämställdhetsperspektiv har anledning att slå sig för bröstet. Fortfarande är kvinnor underrepresenterade både i biskopskollegiet och i kyrkomötet. Också bland kyrkoherdarna hittar vi få kvinnor.

För att få en bättre fördelning krävs aktivt arbete. Det är också ett uttalat mål för Borgå stifts biskop Bo-Göran Åstrand. Han har tidigare sagt att han vill jobba målmedvetet för att fler kvinnor ska kunna stiga till som både kyrkoherdar och kontraktsprostar. Och det är så sant som det är sagt: förändring kommer inte av sig själv. Den kommer genom aktivt och målmedvetet arbete. Också i den här frågan.

*Nicklas Storbjörk är ansvarig redaktör på Kyrkpressen.*



# Pilgrimer på två hjul

Från blåsten i träden till orgeltonerna i kyrkan. En fridfull söndagsmorgon är en bra tidpunkt att trampa iväg längs pilgrimsleden. – Att pilgrimscykla är inget motionslopp, och inte heller någon kulturturism.

TEXT: EMELIE WIKBLAD

Klockan åtta en söndagsmorgon klev ett litet gäng mariehamnare på cyklarna utanför Sankt Görans kyrka. Tre timmar och trettioen kilometer senare kallade kyrkklockorna till gudstjänst i Sankt Andreas i Lumparland.

Under fem söndagar i början på hösten kan den som vill prova på pilgrimscyklning hänga med på en tur till någon av kyrkorna längs Sankt Olofssjöled. Väl framme firar pilgrimerna gudstjänst med församlingen.

– Bakom ligger också tanken att det är roligt att gå i andra kyrkor, berättar **Kiki Alberius-Forsman** som är medcyklare.

Den här första söndagen visade sig vädret från sin bästa sida, med sol och tjugograd. Medvinden som låg rakt i ryggen kändes guldgiven.

Lite regn och vind kommer inte att stoppa pilgrimerna, men blir det riktigt busväder ställer de in.

– Naturen är ju som vackrast efter regn, säger Alberius-Forsman.

Hemvägen fick var och en ordna själv. Efter gudstjänsten drack de cykelburna pilgrimerna kaffe tillsammans, sedan trampade några glatt iväg igen – i motvind den här gången.

Kiki Alberius-Forsman, som hoppas att ännu flera vill delta i de kommande turerna, tipsar om att man också kan komma överens med någon som kommer och hämtar.

På cykelsadeln har hon gedigen erfarenhet. Kiki Alberius-Forsman har pilgrimscyklat till Santiago de Compostela år 2006 – då startade hon och hennes man från Mariehamn och cyklade hela vägen till Spanien, med all packning på sina två cyklar.

– Vi cyklade i tre månader. Det var rätt omfattande, men härligt och spännande.

Förutom pilgrimscyklning har paret genomfört flera långfärdscyklningar i Europa. Ofta följer de ett eget upplägg: På morgonen sätter en av dem iväg längs dagens rutt på 70–100 kilometer. Den andra sköter markservicen från husbilen – handlar och lagar mat, bäddar och plockar undan frukosten. Sedan möts de på den plats de kommit överens.

– Och sen turas vi om och gör tvärtemot nästa dag.

Den här sommaren tog cyklarna och husbilen dem från Rovaniemi till Helsingfors.

**Blir det aldrig långtråkigt att cykla för sig själv hela dagen?**

– Nej, tvärtom. Det är så spännande: vad kommer bakom nästa kurva? Just det här att cykla på främmande orter är jättekul.



När starten gick vid Sankt Görans kyrka var det några modiga mariehamnare som hittat ut för att testa pilgrimscyklning.

Frihetskänslan och spänningen är det som tilltalar. Det finns alltid saker att titta på.

De har även cyklat den del av Sankt Olofsleden som går från svenska Selånger till Trondheim.

– Där har vi också lett pilgrimscyklning för en grupp ålänningar.

Kiki Alberius-Forsman berättar att till de stora pilgrimsmålen är det en femtedel av pilgrimerna som rör sig på cykel – och att intresset för pilgrimscyklningen ökar.

– Jag vet att det är många som vill cykla som pilgrimer.

Milen längs pilgrimslederna blir mer överkomliga på cykelsadeln. Själv kan Kiki Alberius-Forsman inte vandra så mycket på grund av ryggproblem.

– Det är ändå tjuvsnig i det här att man upp-



På Kiki Alberius-Forsmans pilgrimsresumé finns bland annat en cykelfärd från Mariehamn till Santiago de Compostela.



lever naturen och alla dofter, och att man använder sina muskler – men får den här kicken av att anstränga hjärtat.

Här finns ändå ingen likhet med lycraklädda landsvägscyklister som susar fram dubbelvikta över sina styren, inte heller handlar det om att bonga kulturhistoriska sevärdheter.

– Meningen med pilgrimscycklingen är att man ska njuta av färden, ta det lugnt och cykla med sina sinnen och låta tankarna löpa. Det är inget motionslopp, och det är inte heller någon kulturturism.

De längsta av höstens turer, som den här till Lumparland och den till Eckerö, är på trettio kilometer. Då går starten tre timmar innan gudstjänsten börjar.

– Det här passar för alla som kan cykla, det är ju väldigt lugnt tempo. Dessutom är det så underbart att cykla på söndagsmorgnar, för då är det så lugnt i trafiken.

Känns sträckan lång, eller väckningen tidig, går även en tur till Sankt Olofs kyrka i Jomala som ligger bara sju kilometer bort. Finalen blir den kyrka som Kiki Alberius-Forsman tycker är Ålands vackraste: Sankta Catharina i Hammarland.

– Alla är vackra, men den är vackrast.

Den första cykelturen lockade även nya pilgrimer.

– För några var det här med pilgrimsleden ganska okänt. Jag visade på märkena som fanns utefter vägen och hade med mig broschyrer.

Turerna i grupp är just ett sätt att locka människor att prova på pilgrimscyckling, men egentligen förespråkar hon att man ska cykla på egen hand.

– Det är det bästa, för då cyklar du i din egen takt, tar pauser när du vill och plockar blommar när du vill.

På Åland följer Sankt Olofsleden vägar, så det går att ta sig från hamnen i Långnäs till Eckerö med cykel. Ungefär 70 kilometer blir den sträckan.

– Det cyklar man på en dag faktiskt. Eller så kan man dela upp det på flera dagar.

Från Mariehamn går det att cykla både västerut och österut längs leden. En vända via turistinformationen i Mariehamn lönar sig för den som vill ha mer vägkost i form av broschyrer och böcker.

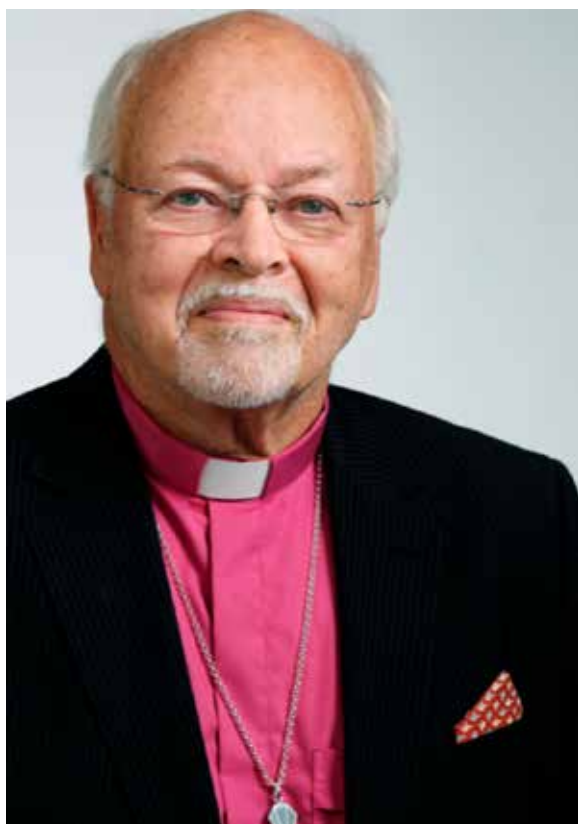
En fråga Kiki Alberius-Forsman alltid brukar få om sina långfärdscycklingar är: Får man inte ont i baken?

– Och det får man, om man har fel cykel, med fel sadel.

Med utrustning som passar en själv är det inga problem att sitta på cykeln åtta timmar per dag i flera dagar.

– Det är en sån frihetskänsla, att man ser på en karta "där ska jag cykla" och så dra man iväg bara.

På Åland finns ett aktivt nätverk som vill lyfta fram Sankt Olofs sjöled. Det ordnas också pilgrimsvandringar till olika kyrkor längs leden. Mer information om det och om pilgrimscycklingen hittas i Facebookgruppen "Kyrkvandring på Åland".



Johan Candelin bor i Karleby men är nyutnämnd biskop i Myanmar. Biskop Bo-Göran Åstrand ser odramatiskt på arrangemanget. FOTO: PRIVAT/KP-ARKIV

# Johan Candelin blir också biskop

Domkapitlet i Borgå har på Johan Candelins egen begäran återkallat hans prästrättigheter. – Jag kan inte vara präst i en kyrka och biskop i en annan, säger han.

TEXT: **ULRIKA HANSSON**

**Johan Candelin** utnämns till biskop i den lutherska kyrkan i Myanmar. Utnämningen har varit på tapeten i ett år (KP skrev om det i mars i år). Nu är det officiellt; han har inte kvar sina prästrättigheter i Finlands evangelisk-lutherska kyrka och är assisterande biskop, jäm-sides med den lokala biskop Andrew, i Myanmar Lutheran Church.

– Jag går från en av de rikaste kyrkorna i världen till en av de fattigaste, säger han.

**Hur känns det att lämna den kyrka du alltid tillhört?**

– Jag ser det mera som att jag går till något än från något. Gud är överraskningarnas gud. När jag gavs möjlighet att hjälpa människor som lever i krigsomständigheter och fruktansvärd nöd så vill jag

naturligtvis hjälpa till.

– Det avgörande är att människor lider, inte vad människor i Finland tycker om det jag gör.

Biskop **Bo-Göran Åstrand** är glad över den öppna dialog Johan Candelin hela tiden fört med honom om sina planer.

– Det är en mycket annorlunda lösning. Att någon får assisterande biskopsuppgifter är vi inte vana vid på våra breddgrader, säger Bo-Göran Åstrand.

– Jag vet hur han tänker och manövrerar, så det finns inga upprörda känslor här. Jag respekterar beslutet och ser logiken i det. Kontroversiellt skulle det ha varit om han hade behållit sina prästrättigheter i vår kyrka och varit assisterande biskop i en annan kyrka långt härifrån, tillägger Åstrand.

**Kvar i Finland**

Johan Candelin kommer att bo kvar i Karleby och jobba utan lön.

– Så fort coronaläget tillåter kommer jag att besöka Myanmar.

*»Jag vill naturligtvis hjälpa.«*

– Man kan kanske tycka att det är kontroversiellt att bo i Finland och tjäna en annan kyrka, men jag reagerar inte på det i och med att det ju är den kyrkan som kallat honom. Jag känner respekt för det och kan inte föreskriva vad en utländsk kyrka ska göra, konstaterar Bo-Göran Åstrand.

Att Candelin bor kvar i Finland gör det enklare att samla ihop ekonomiska medel för nödlidande.

– Jag kommer att ha tre huvudsakliga uppgifter: att samla in pengar för lön till präster och evangelister, jobba för kvinnoarbete och arbeta för en fredlig lösning av konflikter i Myanmar, som härjas av inbördeskrig.

Johan Candelin är ordförande i föreningen Martyrkyrkans vänner (MKV). Han och ytterligare en styrelsemedlem provas i rätten i november på grund av oklarheter kring ett insamlingstillstånd (se KP 16/2020).

**Du ville avvakta med biskopsutnämningen tills utredningen mot MKV klarnat, hur ser du på det nu?**

– I och med att sjutton personer av nitton i MKV nu friats så spelar det ingen roll längre.



# Också kroppen är jag



Lisen Sundqvist upptäckte sin kropp först när den slutade fungera som den skulle. Idag är den inte längre bara nånting som bär omkring på hennes huvud, utan en vän som hon hoppas är med ett tag till.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**  
FOTO: **NICKLAS STORBJÖRK**

**N**är Lisens Sundqvist var tonåring upplevde hon sin kropp som bara jobbig. Den var någonting hon måste gå omkring med och som andra kanske granskade och bedömde.

– Jag hade en bild av att jag fanns någonstans där inne i kroppen, och jag var väldigt

*»Jag kunde inte gå ut, för jag orkade inte. Jag kunde inte andas.«*

liten, jag fyllde liksom aldrig ut hela det utrymme som kroppen upptog. Det var en märklig känsla.

Hon levde sitt liv väldigt mycket inne i sitt huvud. Tänkandet, det intellektuella, var viktigt, och det var där hon fanns.

– Kroppens uppgift var liksom mer att bära omkring på det där huvudet, som var jag.

Så var det länge. Hon tänkte inte så mycket på sin kropp förrän den slutade fungera som den skulle.

– Hösten 2009 satt jag hemma och mina lungor fungerade inte. Under ett års tid var jag sjukskriven kanske i fem månader. I tre månader i sträck satt jag hemma i lägenheten i Helsingfors och jag kunde inte gå ut, för jag orkade inte. Jag kunde inte andas.

Hon hade en gammal astmadiagnos, och med jämna mellanrum blossade sjukdomen upp. Men nu blev hon sämre och sämre hela tiden. Hon prövade många mediciner, inget fungerade. Hon hör till den lilla andelen av

astmatiker som har väldigt svårt att få bukt med sjukdomen.

I tio års tid åt hon kortison dagligen, och kortisonet höll sjukdomen under kontroll. Men kortison har många bieffekter – till exempel att man blir svullen, och löper risk att insjukna i osteoporos (benskörhet).

– Jag konstaterade att det bästa sättet att förebygga osteoporos är löpning. Så jag tog skeden i vacker hand. Före det hade jag sprungit en gång år 1991 och en gång år 1995. Jag brukade säga att jag springer lika ofta som det är OS, vart fjärde år!

## Nittio steg

När hon började springa var lungorna i lite bättre skick.

– Kortisonet hade gjort mig pluffsig, så det var ganska mycket tyngd jag skulle släpa på. Jag drog på mig gamla tennare och någon sorts löpkläder och tänkte att jag springer nittio steg och sedan går jag. Jag tog mig fram





några kilometer på det viset och sedan gick jag tillbaka. Det tyckte jag var alldeles fantastiskt, för nittio steg är ändå betydligt mer än ingenting.

När hon var som sämst hade hon kanske 35 procent av sin lungkapacitet – man springer inte mycket med det. Det var samma höst svininfluensan härjade i Finland, och hon insåg att om hon får sjukdomen klarar hon sig inte.

– Jag skaffade också ett gymkort till Kallion urheilutalo när kortisonet gjorde att jag kunde börja röra på mig igen. Där fanns farbröder i yllesockor och med stora magar som lyfte mer än de orkade. Det var skönt, man gick runt och gjorde vad man gjorde. Det var ett bra sätt att börja.

Förändringarna var inte snabba, men ändå gjorde hon små framsteg hela tiden. Redan efter några veckor märkte hon att något förändrats. Följande problem var att hon blev så ivrig att hon sprang sönder sitt ena knä.

Men knät blev bättre, och sedan dess har hon fortsatt löpa – utom under perioder då sjukdomen tvingat henne att pausa.

Sedan ett par år tillbaka får hon intravenöst en biologisk medicin som biter på det problem som orsakar astmasymtomen: att hon spontant bildar för stora mängder vita blodkroppar, som sedan sätter sig på lungorna och börjar utlösa olika toxiner.

– Jag kostar sjukvården en hel del, men å andra sidan vet jag inte hur länge jag varit arbetsför utan den här medicinen. Jag är glad att jag inte behövt blir sjukpensionär innan jag fyllde femtio.

### Kroppen är jag

Idag löper hon ungefär tre gånger i veckan. Det känns lagom, och hon försöker avhålla sig från att vilja springa mer och mer, längre och längre.

Det senaste året har burit på motgångar som hon inte vet om hon orkat med utan löpandet.

## Lisen Sundqvist

**Bor i** Jakobstad. Familj: Päivi och två ytterst bortskämda katter. 53 år.

**Börjar i höst** studera bildkonst för andra året på Novia i Jakobstad.

**Tycker mest om med sin kropp:** att vi kan göra trevliga saker tillsammans.

När Lisen Sundqvists föräldrar blev svårt sjuka hjälpa löpandet henne att orka med allt.

– Min pappa dog i februari. Han var sjuk länge: en provkarta på finländska folksjukdomar. Sedan blev också min mamma sjuk.

Hon hade själv ett nytt jobb, och hade dessutom varit kandidat i riksdagsvalet.

– Jag löpte och gick på gym för att hålla ihop, fysiskt men också psykiskt. Jag är inte lagd för att springa i regn och rusk, men på gymmet kunde jag löpa på löpband. För mig är löpning ganska tungt, och jag måste faktiskt fokusera på det jag gör. Då får hjärnan paus från allt annat.

Hon påpekar att löpning också påverkar våra dopamin- och serotoninnivåer.

– När man ansträngt kroppen kan man vara nöjd. Då är man trött och får pusta ut. Den är inte konstruerad bara för att bära omkring på ens intellektuella fågelbo på huvudet. Den är gjord för vissa aktiviteter, helt enkelt.

### Vad tänker du idag om din kropp?

– Jag tycker bättre om den som 53-åring än jag gjorde som 23-åring. Min kropp är ju också något andra har förväntningar på. Andra människor, och samhället. Det är också därför det är skönt att vara 53: vem bryr sig om hur min kropp ser ut?

Kroppen är utsatt för så mycket. Den ska kontrolleras – till exempel för att det finns en rädsla för allt som har med sexualitet att göra. Det finns också ett intellektuellt förakt för kroppen. Konstnärer kan spåka sina kroppar med alkohol och droger.

– Kroppen är ett brännbart ämne, och den triggas saker hos andra. Själv har jag som princip att aldrig kommentera folks utseende på något sätt, eftersom jag aldrig vet vad jag förstärker.

Men kroppen är inte bara något vi har, den är också något vi är.

– Jag vill inte bara acceptera min kropp utan också glädjas över den, över det som fungerar med den. Vara nöjd. Jag har en kropp, den fungerar, jag har två ben, det är nice! Den har en del skavanker. Den ska förhoppningsvis vara med ett tag till.

Och någon dag kommer den att ge upp. Också den saken – döden – är det svårt att tala om.

– Jag lärde mig mycket av att följa med när min pappa dog. Ibland ger kroppen upp fast huvudet vill fortsätta. Ibland är det tvärtom. Min erfarenhet är att det trots allt är lättare att sörja kroppens förfall.

*»Jag tycker bättre om min kropp som 53-åring än jag gjorde som 23-åring.«*



Den omtyckta och prisbelönta författaren Peter Sandström är bokaktuell med romanen *Kärleken är ett tamdjur*, en bok fylld av humor, åldrande och vemod. Har han själv blivit mer vemodig med åren? Vad ångrar han och vad är han mest rädd för att förlora?

TEXT OCH FOTO: **ULRIKA HANSSON**

# VI ÄR SVAGA – DET MÅSTE VI GODTA

**F**örfattaren Peter Sandström, Nykarlebybördig men bosatt i Åbo, har en särpräglad stil och ett helt eget tonfall som många recensenter och läsare gärna lyfter fram. Vardagliga scener får ibland absurda utlöpare, och de mänskliga relationerna bjuder på drama med små medel.

I hans senaste roman *Kärleken är ett tamdjur* är antihjälten Peter Sandström, för den fiktiva romankaraktären heter så i hans romaner, en melankolisk medelåldersman vars annars så kraftfulla mamma åldras, de vuxna barnen behöver honom inte på samma sätt längre och avståndet mellan honom och hustrun Darling blir större och större.

## Har du själv blivit mer vemodig?

– Nej, tvärtom! Jag har blivit lättsammare med åren. Med en viss sorts mognad har jag börjat tänka mer positivt. Jag har aldrig varit särskilt deppig av mig, men mina texter tenderar att bli det. Min mamma brukar säga: Kan du inte skriva en rolig bok någon gång? Jag brukar svara: Jag försöker hela tiden, men det går inte så bra.

I hans senaste romaner kan man ibland läsa in ett lite sorgmodigt stråk av missade chanser och kanske ånger.

– Alla människor gör fel hela tiden och överallt; vi visar fula gester i trafiken, vi träter med grannen och det vi tänker borde inte komma ut i dagsljus. Ånger är en naturlig del av livet, men vi kan inte fästa för stor uppmärksamhet vid den. Jag ångrar en massa saker jag gjort, men jag inser att det inte gör någon nytta. Vi måste försöka ta lärdom av det och göra bättre.

– Jag tror att vi människor kan göra gott, vi är egentligen inte så elaka.

Romankaraktären Peter Sandström stretar på så gott det går, hans författarskap har stag-

nerat en aning, alkoholen smakar lite för bra och vänsterprasslet ligger på lut.

– Alla människor är svaga. Vi måste godta det här och ändå försöka göra gott. Det allra viktigaste är att känna kärlek och att kunna förlåta, men också att kunna ta emot förlåtelse, vilket inte alltid är lätt. Ju äldre jag blir, desto större ödmjukhet känner jag. En viss ödmjukhet hoppas jag går igen i det jag skriver.

*»Du kan inte stänga inne kärleken, du måste släppa den fri. Den kommer tillbaka till dig.«*

## Evig nostalgiker

En längtan efter något som varit skymtar också i hans romaner. I *Kärleken är ett tamdjur* kommer romanens Peter hem till ett tomt hus, han föreställer sig att barnen fortfarande är små och möter honom med sina ljusa ”hej” när han kommer hem med tunga matkassar:

*”Jag brukade köpa makaroner och korv och paprika och gurka. Även när jag kom tomhänt till ett tomt hem kunde jag känna tyngden av varorna i händerna och armarna, som en fantomkänsla från de år som kommit och gått och aldrig skulle komma åter. Ibland satte jag mig vid köksbordet och väntade på att stunden skulle vara över ... Tomhänt inväntade jag natten.”*

Han har varit en nostalgiker genom livet, erkänner han, men numera är han det med en positiv tvist.

– Jag kan sakna fortfarande, men jag har lärt

mig hantera det på ett bra sätt. Jag kan tänka på småbarnsåren med glädje. En av de viktigaste sakerna är att se att barnen växer upp och blir självständiga människor. Ibland får man en känsla av att de inte behöver en längre, men det är saker man får ta, det är helt normalt. Vi kan inte hålla i det som varit, och inte gå tillbaka. Det är som det är.

Att vara förälder har lärt honom två saker framför allt annat.

– Det har lärt mig att vara ödmjuk inför livet och att inte vara rädd. Jag kan inte påverka mina barn, de måste få välja själva, och jag kan inte oroa mig hela tiden, utan måste känna en tillit till livet. När barnen går ut genom dörren kan jag inte oroa mig för att de ska bli påkörda, kidnappade eller stuka vristen.

Det resonemanget hänger delvis också ihop med titeln *Kärleken är ett tamdjur*.

– Du kan inte stänga inne kärleken, du måste släppa den fri. Den kommer tillbaka till dig.

## Fiktion och verklighet

Hans grepp, att låta den fiktiva karaktären få hans eget namn, är en teknik som inte på något sätt är unik, påpekar han.

– Jag försöker bli av med den där Peter Sandström, men han är inte så lätt att göra sig av med, säger han och skrattar.

– Jag har inga problem med att ljuga så mycket som behövs. Jag lever ett helt vanligt liv, säger han.

Tekniken har gjort läsare konfunderade ibland.

– Men numera tror jag att jag har kommit varvet runt; jag kunde skriva något som faktiskt är sant och läsarna skulle ändå tro att jag hittat på.

## Rädsla för att mista

Alldeles i slutet av romanen frågar huvudpersonen Peter sin syster: ”Hur mycket måste jag

Peter Sandström tror att vi människor kan göra gott. – Vi är egentligen inte så elaka.





*»Ibland får man en känsla av att de inte behöver en längre, men det är saker man får ta, det är helt normalt.«*

förlora?” Hon svarar: ”Allt, som alla andra.”

**Vad är du själv mest rädd för att förlora?**

– Livsglädjen! Den bygger förstås på kärlek, hälsa, trygghet och vänskap, men så länge man kan känna livsglädje så ordnar allt sig så bra som det kan ordna sig.

Peter Sandström säger att han inte har en barnatro i grunden.

– Men jag tror att det finns något större än vad vi kan förstå, ett slags andeväsen vi inte kan begripa med vårt förstånd. Men jag vet inte vad det innebär: Är det evigt liv?

Tanken är både tröstande och stor.

– Den rimmar också med livsglädjen. Vi kan inte veta allt, vi måste tro och lita på sådant vi inte vet något om.

Han ser egentligen inget som förgängligt.

– Det mesta i livet är värdefullt, bara man är sann mot sig själv, det vill säga inte lyser med lånta fjädrar och försöker vara något annat än det man kan stå för.

Om han inte förställer sig hjälper det honom att varken värdera litterära priser för högt eller räkna för hårt på recensioner.

– Jag brukar tänka: nu har jag gjort så gott jag kan. Vad läsare och kritiker säger kan jag inget åt.

**Har det funnits perioder när du försökt vara någon annan än du är?**

– Absolut! När jag sysslat med rockmusik till exempel. Men sådant kan ha sin uppgift om man kan förhålla sig ödmjuk till det efteråt och försöka hitta en väg som känns rätt.

**Den finaste stunden**

Peter Sandström är författare på heltid sedan många år tillbaka. Han har inga tydliga mål uppställda för sig.

– Jag måste inte så mycket, utan jag ”mårar på”. Jag tycker om stunden när jag är ensam med texten, det är det allra finaste. Och det kan ge lika mycket om man väver en matta eller tvättar ett fönster. Det är viktigt att syssla med något som man tycker om och ger en belöning.

I den mån man kan prata om lycka tror han att den kan se enkel ut.

– Jag tror att om vi är trygga i oss själva och får vara nöjda med att vakna på morgonen kan vi inte begära så mycket mer.

Med ökad ålder har han hittat en större sinnenro.

– Åldrandet i sig är en värdig process. Vi får vara tacksamma över att åren blir fler. Jag har tyckt bra om att bli äldre. Jag har blivit bättre på att leva i nuet och att uppskatta små saker.





**GUNNEVI STYRSTRÖM**

## En oerhörd uppmaning

**”VI VILL OCKSÅ BE**, Gud, för sådana som vi undviker, för alla som vi har svårt att förstå, för den vi inte kan älska, för våra fiender...”

Bönen ur Oremus, den katolska bönboken, påminner oss om att den kristna tron är mer än nästankärlek. Den är fiendekärlek.

”Älska era fiender och be för dem som förföljer er”, är en oerhörd uppmaning som Jesus ger oss i söndagens evangelium. Kärleken kan inte drivas längre eller framstå svårare att förverkliga.

Jesus vill inte vår självutplåning. Han vill inte heller att någon trampas på, att vi aldrig säger ifrån eller står ut med vad som helst. Han vill att vi i vår nästa ska se en människa som också är älskad av Gud och skapad till att förverkliga hans avbild.

*»Jesus som själv bad för dem som korsfäste honom visste att bönen är en väg att öka kärleken.«*

**JESUS SOM SJÄLV BAD** för dem som korsfäste honom visste att bönen är en väg att öka kärleken och växa i empati och medmänsklighet. I Psaltaren finns ord för tankar och känslor som vi helst vill förneka. När vi sätter ord på något får vi ofta nya perspektiv och kan se sammanhang och orsaker som ökar vår förståelse. Att älska i biblisk mening är inte först och främst en känsla utan ett förhållningsätt där vi möter varje människa med värdighet och respekt.

Din och min kärlek tilltar och avtar. Guds kärlek är gränslös och konstant och innesluter varje människa. Den är hel och odelad och räcker för alla. Därför uppmanar Jesus oss att vara fullkomliga ”så som vår Fader i himlen är fullkomlig”.

I våra öron har ordet fullkomlig fått betydelsen perfekt. Det finns väl få saker som kan göra människor så omänskliga som kravet på att vara perfekt. Att vara fullkomlig är något annat än att vara perfekt och oklanderlig. Det handlar om att vara helhjärtad. För som Paulus skriver är kärleken det band som ger fullkomlighet.

**Gunnevi Styrström** är pensionerad kaplan i Mariehamn.

**SÖNDAG** 6.9.2020, Fjortonde söndagen efter pingst

Söndagen ger kyrkoåret puls. Varje söndag har ett namn och ett tema som återkommer i bibeltexterna. Den här sidan berättar vad de närmsta två söndagarna handlar om i våra kyrkor.

## Den här söndagen

**har temat Vår nästa.** Genom Jesus liv kan vi se Guds kärlek, en kärlek som över-skrider alla gränser. Han ger oss ett exempel att följa: att se en nästa i varje människa.

### Helgens texter

#### FÖRSTA LÄSNINGEN

1 Sam. 24:9–12, 17–21

#### ANDRA LÄSNINGEN

1 Joh. 3:11–18

#### EVANGELIUM

Matt. 5:43–48

”Ni har hört att det blev sagt: Du skall älska din nästa och hata din fiende. Men jag säger er: älska era fiender och be för dem som förföljer er.”

Läs mera i  
Matt. 5:43–48.

### Psalmförslag

**190, 485, 274, 489**

Psalmerna är valda av  
Dag-Ulrik Almqvist.

*Gud, befria mig till kärlek.  
Jag vill våga älska. Ge mig  
därför kärlek av din kärlek.*

Bönen är skriven av Gunnevi Styrström.

FOTO: TOM PARSONS/UNSPLASH



**SÖNDAG** 13.9.2020, Femtonde söndagen efter pingst

## Nästa söndag

**talat om tacksamhet och otacksamhet.** Jesus gjorde gott, framför allt mot dem som andra hade övergett. Men det var inte alla som tackade. Andra störde sig på att Jesus inte handlade som de skulle ha önskat. Ändå ville han göra gott mot alla, utan att göra skillnad på människor.

### Helgens texter

#### FÖRSTA LÄSNINGEN

Jes. 24:14–16

#### ANDRA LÄSNINGEN

2 Kor. 9:6–15

#### EVANGELIUM

Joh. 5:1–15

Jesus sade till honom: ”Stig upp, ta din bädd och gå.” Genast blev mannen frisk och tog sin bädd och gick.

Läs mera i  
Joh. 5:1–15.

### Psalmförslag

**287, 288, 876, 181**

Psalmerna är valda av  
Dag-Ulrik Almqvist.



Skicka era kyrkliga annonser till: [annons@kyrkpressen.fi](mailto:annons@kyrkpressen.fi)

Saknar du någon församling? Du hittar de övriga på [kyrkpressen.fi](http://kyrkpressen.fi)

## Redo för hösten?

Morgnarna har blivit sådär krispiga. Den friska septemberluften bär kanske på en längtan efter vardag och rutiner – gamla eller nya. Riktigt som vanligt är allt inte, vi får fortsätta ha omtanke om varandras hälsa.

**September betyder terminsstarter:** mer information om dem hittar du på de här sidorna.



## DOMPROSTERIET

### AGRICOLA

**Sö 6.9 kl. 13:** Högmässa i Pernå kyrka.  
**kl. 18:** Högmässa i Sarvsalö kapell.  
**Sö 13.9 kl. 10:** Högmässa i Lappträsk kyrka, välsignelse av skörden.  
**kl. 13:** Högmässa i Lovisa kyrka, som också strömmas och kan ses på församlingens youtubekanal.

**Länkar till våra andakter:** hittas på vår Facebooksida. Du hittar oss på hemsidan [www.agricolaforssamling.fi](http://www.agricolaforssamling.fi), på Facebook och Youtube: Agricola svenska församling och på Instagram: @agricolasvenskaforsamling.

### BORGÅ

**Sö 6.9 kl. 12.15:** Högmässa i Domkyrkan.  
**kl. 15:** Konfirmationsmässa i Domkyrkan för konfirmanderna Houtskär 2 A.  
**Må 7.9 .8 och 14.9 kl. 9.15-11:** Familjecafé ordnas utomhus. Vi träffas vid Domprostgården och går till Borgbacken. Egen matsäck med om du vill. Vi bjuder på saft och kex.  
**Från må 7.9:** Diakonimottagningen öppnar på ny adress i Finska församlingshemmet, Lundag. 5. Mottagning endast med tidsbeställning på telefon 019-661

1241 måndag till fredag kl. 9-16.

**On 9.9-to 10.9 kl. 10-13.30:** Café Ankaret är öppet, Runebergsg. 24.

**On 9.9 kl. 17:** Missions- och bibelkväll i Café Ankaret; gäst Anna Tikum berättar om sitt arbete som missionär.

**Lö 12.9 kl. 16:** Knattekyrka i Lilla kyrkan; bibelutdelning till 6-åringarna.

**Sö 13.9 kl. 10:** Gudstjänst i S:t Olofs kapell Pellinge.

**kl. 12.15:** Högmässa i Domkyrkan.

Färdtjänst: Du beställer själv en taxi och en diakoniarbetare tar emot dig vid

kyrkan och sköter om betalningen. Taxin bör vara vid kyrkan kl. 11.45.

**kl. 15:** Konfirmationsmässa i Domkyrkan för konfirmanderna Houtskär 2 B.

**On 16.9-to 17.9 kl. 10-13.30:** Café Ankaret är öppet, Runebergsg. 24.

**Ärenden till pastorskansliet** sköts i huvudsak per telefon 019 661 1224 eller 019 661 1223 och per epost [borga.domkyrkoforsamling@evl.fi](mailto:borga.domkyrkoforsamling@evl.fi).

### SIBBO

**Mer information:** på Sibbo svenska för-

samlings hemsida [www.sibbosvenskaforsamling.fi](http://www.sibbosvenskaforsamling.fi)

**Alla evenemang som strömmas** länkas till församlingens hemsida och Facebooksida. Strömmarna finns också på Youtube-sidan Kirkko Sipoossa – Kyrkan i Sibbo.

**På grund av covid-19-epidemin** kan det ske förändringar i informationen för alla evenemang och gudstjänster. Följ med information om förändringar på församlingens hemsida.

**Sö 6.9 kl. 12:** Högmässa i Sibbo kyrka.

**Ti 8.9 kl. 19:** Min kropp mitt tempel

### GRANKULLA

## Gå på djupet på retreat

Retreat i kristen djupmeditation på **retreatgården Snoan i Lappvik, Hangö 15-18 oktober**. I kursen ingår övningar i tyst meditation, mässor och tidegärdsböner, möjlighet till personliga samtal och vägledning i grupp. Ledare är **Kent Danielsson**, präst, författare och utbildad meditationsledare.

Grankulla svenska församling har reserverade platser och subventionerat pris på retreaten. Mer info i annonsen på nästa uppslag. Övriga kan anmäla sig via [www.snoan.fi](http://www.snoan.fi).





i Söderkulla kyrka. Terminsstart. Vi stretchar, välsignar och tar hand om våra kroppar. Med Sara George.  
**Sö 13.9 kl. 12:** Högmässa i Sibbo kyrka. Porträttavtäckning av Helene Lilje-ströms porträtt. Kyrkkaffe på kyrktrappan. Temaveckan Alltid sedd inleds.  
**Må 14.9 kl. 7:** Morgonandakt i Sibbo kyrka. Temaveckan Alltid sedd.  
**Må 14.9 kl. 19:** Vikings veranda i Prästgården. En samtalsgrupp för män. Terminsstart. Med Patrik Frisk.  
**Ti 15.9 kl. 10:** Bönepromenad, start vid Kyrkoby församlingshem. Terminsstart. Med Sara George.  
**On 16.9 kl. 18.30:** Kvällsandakt med dopvandring i Sibbo kyrka. Välsignelse av hjälpledarna. Temaveckan alltid sedd.  
**To 17.9 kl. 12:** Orgellunch i Sibbo kyrka. Soppservering. Ta med egen tallrik, mugg och bestick. Temaveckan Alltid sedd.  
**To 17.9 kl. 18.30:** Kvinnor mitt i Livet i Prästgården. En samtalsgrupp för kvinnor. Terminsstart. Med Katja Korpi.

## HELSINGFORS PROSTERI

### JOHANNES

**Johanneskyrkan, Högbergsgatan 12**  
[www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes](http://www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes)

#### Gudstjänster

**Högmässa:** söndag 13.9 kl. 10 på Heikavägen 7.

**Högmässa:** söndagar kl. 12 i Johanneskyrkan.

**Veckomässa:** onsdag 16.9 kl. 18 i Gamla kyrkan.

#### Gemenskap

**Samtalsgruppen Bibel, tro & tvivel:** måndag 14.9 kl. 18 i Hörnan. Kisa Korkman, Frände.

**Drop-in-café:** tisdag 15.9 kl. 12–13.30 i Johanneskyrkans krypta.

**Träffpunkt för daglediga:** tisdag 8.9 kl. 13 i Högbergssalen. Vi umgås, fikar och behandlar olika teman. Saleinus.

#### Barnfamiljer

Församlingen erbjuder musiklek, babyrytmik, öppen gemenskap och familjekvällar för barn i åldrarna 0–5 år. Mer information om alla grupper hittar du på vår hemsida. Om du har frågor kontakta tf. ledare för barnverksamheten Helena Hollméus ([helena.hollmerus@evl.fi](mailto:helena.hollmerus@evl.fi)).

#### Musik

**Lunchmusik:** tisdagar kl. 12 i Gamla kyrkan.

#### Körer

Församlingens körer kan p.g.a coronaläget inte starta som normalt i september. Vi informerar så fort som möjligt om hur körverksamheten utföras i höst.

#### Ungdomar & unga vuxna

**Öppet hus för ungdomar:** torsdagar kl. 15–20 i Hörnan. Kom som du är eller ta med en vän!

Följ @johannesungdom på Instagram. Du kan också kontakta ungdomsarbetsledarna Chrisu Romberg och Ninni Grönroos.

**Typ Livet:** en podcast för unga vuxna om allt mellan himmel och jord. Podden finns på Spotify och Spreaker.

#### Du är inte ensam!

På pastorskansliet betjänar vi dig under öppettiderna per telefon (09 2340 7700) och e-post ([johannes.fors@evl.fi](mailto:johannes.fors@evl.fi)). Personals kontaktuppgifter finns på hemsidan. Du hittar oss även på sociala medier på @johannesforsamling.

### MATTEUS

**Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3**  
[www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus](http://www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus)

### Gudstjänster

**Vi firar högmässa:** i Matteuskyrkan på Åbohusvägen 3 varje söndag kl. 10. Efter gudstjänsten serveras kyrkkaffe. Mera information hittar du på församlingens hemsidan [www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus](http://www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus).

**Ungdomsmässorna:** börjar igen! MU-mässa tillsammans med Matteus ungdomar i Matteuskyrkan varje onsdag kl. 18.00 med kyrkfika efteråt. En lite kortare mässa med mycket musik och bön. Välkommen oberoende av ålder!

**Matteus konfirmerationer:** för årets konfirmander går av stapeln lördagarna 5.9 och 12.9. Alla konfirmerationer strömmas live. Mera information hittar du på församlingens hemsidor.

#### Barn och familj

**Musiklek:** tisdagar kl. 10 (1–4 år) och kl. 11 (0–1 år) i Matteuskyrkan. Vi sjunger en halv timme och efteråt finns det möjlighet att umgås över en kopp kaffe. Ingen förhandsanmälan krävs! Ledare: Daniela Stömsholm, kontakt 050-5967769 eller [daniela.stromsholm@evl.fi](mailto:daniela.stromsholm@evl.fi).

**Behöver du barnvaktshjälp?:** Anställ Matteus pålitliga barnvakter som gått hjälpisutbildningen i församlingen då du behöver gå till butiken eller bara behöver någon som underhåller barnen en stund. Kontakta Matteus församlingskansli via (09) 2340 7300 eller [matteus.fors@evl.fi](mailto:matteus.fors@evl.fi).

**Matteus skolklubbar:** startar i enlighet med skolornas restriktioner och med en del specialarrangemang. Du får den uppdaterade informationen direkt från skolorna på Matteus område och från Catarina Bärlund-Palm, [catarina.barlund-palm@evl.fi](mailto:catarina.barlund-palm@evl.fi) eller 050-3803936.

#### Vuxenverksamhet

**Stickklubben:** börjar torsdagen 10.9. Stickklubben samlas i Matteuskyrkans Olavussal varannan torsdag (udda veckor) kl. 11–13. Kom med och sticka sockor åt församlingens yngsta medlemmar eller pyssla med annat handarbete i trevligt umgänge över en kopp kaffe. Välkommen med!

**Folkhälsans sällskapsträffar för seniorer:** börjar igen 3.9. Välkommen varannan torsdag (jämma veckor) till Matteus-kyrkans Olavussal kl. 11–12.30. Gemytlig samvaro och goda diskussioner.

#### Musik

Aktuell information om Matteus körverksamhet under hösten får du av Niels Burgmann (kyrkokören, VårTon) via [niels.burgmann@evl.fi](mailto:niels.burgmann@evl.fi) eller 050-566 9418 och av Daniela Strömsholm (barnkören, popkören) via [daniela.stromsholm@evl.fi](mailto:daniela.stromsholm@evl.fi) eller 050-5967769.

#### Hjälp och stöd

Du kan alltid kontakta församlingen anställda och diakoniarbetarna om du behöver hjälp eller stöd i vardagen. Kontakta diakoniarbetarna Carita Riita-korpi 050-380 3986 eller Mari Johnson 050-380 3976.

**Obs, uppdaterade kanslitider:** Kansliet är öppet bara ti och to kl. 10–14.

### PETRUS

**Petruskyrkan Skogsbäcksvägen 15**  
[www.petrusforsamling.net](http://www.petrusforsamling.net)

#### Gudstjänst och gemenskap

Vi är församlingen tillsammans, kom med i en gudstjänstgemenskap!

**Högmässa i Munksnäs kyrka:** Varje söndag kl. 10. Söndagsskola för barn fr.o.m. 13.9. Välkommen!

**Högmässa i Äggelby gamla kyrka:** Varje söndag kl. 12. Välkommen!

**Puls-gudstjänst:** Varje söndag i Petruskyrkan kl. 15.30. Puls-gemenskapen är en modern och dynamisk gemenskap centrerad kring Jesus. CoolKidz (7–13) och Barnkyrka (3–6) för barnen.

### ESBO

## Vill du vara med i vår kaffering?

Sätt guldkant på din förmiddag med ett telefonsamtal. Vi ringer dig följande **tisdagar klockan 10: 8.9, 15.9, 22.9 och 29.9**. Anmäl ditt intresse till **Taina Sandberg** (040 547 1856, [taina.sandberg@evl.fi](mailto:taina.sandberg@evl.fi)).

Kom med!

#### Barnfamiljer

**Petrus Kidz på Facebook:** I facebook gruppen kan du följa med vad som händer i Petrus församling för barn och familjer.

**Musiklek:** Kom med på en rolig förmiddag med lek, sång och musicerande för er med barn 0–5 år. Efteråt åter vi ett litet mellanmål. Malm kyrka ti kl. 10 fr.o.m. 8.9 och Hagasalen to kl. 10 fr.o.m. 3.9. (Ingen musiklek i Hagasalen 10.9)

**Knattekyrka:** 13.9 kl. 10 i Petruskyrkan. Knattekyrka är en fest för alla familjer och en möjlighet att träffa andra barnfamiljer, sjunga sånger och höra spännande bibelberättelser. Efteråt åter vi tillsammans. Välkommen med hela familjen och bjud även med vänner!

#### Andakt och bön

**Du kan alltid skicka in dina böneämnen:** per e-post [pray.petrus@evl.fi](mailto:pray.petrus@evl.fi), per post: Petrus församling, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

**Förbön och Tack:** Ti 15.9 kl. 19. Tvåspråkig förbönsgudstjänst i Munksnäs kyrka. Obs! Ny plats. Tuomas Metsäranta, Bengt Lassus. Barnpassning ordnas. Förbönstelefonen öppen må kl. 14.30–16.30, ons kl. 18–20, 09-23407171. Du kan även sända böneämnen per post och e-post, kontaktuppgifter ovan.

**Bibeleftermiddag:** 16.9 kl. 13 i Petruskyrkans övre sal. Bibelundervisning med Stig-Olof Fernström, bön och kaffe.

#### Gemenskap

**Petra-frukost:** En skön frukost för alla kvinnor den 12.9 kl. 10 i Petruskyrkans övre sal. Bli inspirerad av Pia Kummel-Myrskog som varit på studievisstelse i Mexiko och delar med sig av berättelser om kvinnor i Mexiko, deras livsvillkor och kamp för en rättvisare värld.

**Samtalsgrupp för män:** 7.9 kl. 18 i Petruskyrkans övre sal. Vi diskuterar aktuella teman, ber och umgås tillsammans.

**Dagscafé:** Andakt, kaffe och litet program startar igen 15.9 kl. 13. Jämna veckors tisdag i Petruskyrkan. Mer info av diakonissan Bodil Sandell 0503803925

#### Kurser

**Alpha:** Alla funderar på livets stora frågor. Alpha är ett tillfälle att utforska livet och tron under 10 kvällar med middag, videoföreläsning och samtal. Kursen är för helt vanliga människor, oberoende av tidigare kunskap eller bakgrund. Tisdagar kl. 18 i Petruskyrkan, start 22.9. Anmälan till kansliet eller dyk upp på första träffen. Info: Tuomas Metsäranta.

#### Konfirmation

**Konfirmerationerna i Munkshöjdens kyr-**

**ka:** läger 1 lö 5.9 kl. 10, läger 2 lö 5.9 kl. 13, läger 2.2 lö 5.9 kl. 15, läger 3 sö 6.9 kl. 14.

#### Körer

Körerna startar igen i höst! Kom med i en som passar dig. Mer info av Peter Hilli

**Lovsångsgruppen:** 15.9 kl. 18. Lovsångsgruppen medverkar på Förbön och Tack-kvällarna kl. 19 samma kväll. Munksnäs kyrkas församlingssal.

**Petrus Vokalensemble:** Varannan onsdag kl. 19 i Petruskyrkan. För dig som sjungit tidigare i kör. Vi sjunger i stämmor och uppträder ibland. Kontakt: Peter Hilli

#### Övrigt

**Pro Markus församling rf:** sammankallar till årsmöte 20.9.2020 efter avslutad gudstjänst i Äggelby gamla kyrka, Brofogdevägen 12. Stadseenliga ärenden.

**Journummer:** Ifall du behöver någon att prata med är prästerna och diakoniarbetarna anträffbara på telefonnumret, 09 2340 7114, varje dag kl. 9–21. Tveka inte att ta kontakt!

### DEUTSCHE GEMEINDE

**So 6.9. um 11 Uhr:** Gottesdienst und Konfirmandenvorstellung (Matti Fischer)

**So 13.9. um 11 Uhr:** Gottesdienst auch mit Kindergottesdienst (Hans-Christian Beutel)

### OLAUS PETRI

**Lö 5.9 kl 18:** Helgsmålsbön

**Sö 6.9 kl 11:** Högmässa. Stefan Djupsjöbacka och Olli Saari.

**Lö 12.9 kl 18:** Helgsmålsbön





**Sö 13.9 kl 11:** Högmässa. Timo Viinikka och Olli Saari.  
**Vår barnverksamhet fungerar tillsvidare på distans** via Live-sändningar i Facebook-gruppen ”Barn i Olaus Petri”. Tiderna är: tisdagar kl 10 babyrytmik, onsdagar kl 17 musiklek, fredagar kl 10 musiklek.  
**Kansliet kan nås** må-fre kl 10-12 på numret 050 417 9234 eller olauspatri@evl.fi. Ifall man behöver besöka kansliet så måste man komma överens om det på förhand.

## MELLERSTAN NYLANDS PROSTERI

### ESBO

**Högmässor:**  
**Lö 5.9. Olars kyrka, finska sidan, kl. 10:** Konfirmation, Solvalla 2\*.  
**Sö 6.9. Skapelsens söndag. Olars kyrka, svenska sidan, kl. 10.30:** Esbo domkyrka kl. 12.15: Konfirmation, City\*.  
**Sö 13.9. Karabacka kapell kl. 10:** Lätt mässa för alla.  
**Esbo domkyrka kl. 12.15:** Konfirmation, Solvalla 1\*.  
 \*Antalet gäster är begränsat vid högmässorna med konfirmation. De som inte har en egen konfirmand hänvisas till mässorna i Olars eller Karabacka.  
**Ungdomsmässa:**  
**On 16.9. Olars kyrka, finska sidan (OBS platsen!), kl. 19.**

**Aftonmusik:**  
**Lö 5.9. Mataskärs kapell kl. 18:** Musik av Rangström, Hahn, Merikanto och Scarlatti. Pia Bengts, sång, Timo Ojansuu, blockflöjt, Eeva-Liisa Malmgren, piano och virginal. Fritt inträde och program.  
**Familjeklubbar för föräldrar & småbarn:** Olars kyrka, svenska sidan, Olarsb. 4, må kl. 14-16. OBS tiden! Ny grupp! Köklax kapell, Handelsb. 1, fre kl. 9.30-11.30  
 Sång och lek i Sökö kapell, Sökögr. 3, ti 9.30-11.30  
 Esbo domkyrkas församlingsgård, Kyrkstr. 2, on 9.30-11.30  
 Imse-Vimseklubben i Mattby kapell, Lisasgr. 3, to 9.30-11.30  
 Vi stöder den kristna fostran och ger barnen möjlighet att på ett tryggt sätt utveckla sina sociala färdigheter i grupp. De vuxna har möjlighet att diskutera och dela tankar med andra i samma livssituation. Programmet består av andakt, sångstund, fri samvaro,

aktuella diskussioner samt pyssel. Deltagarna har möjlighet att äta medhavd lunch/mellanmål. Vi bjuder på kaffe, te och något smält ätbart. Kläder enligt väder, klubbarna kan också hållas utomhus. Klubbarna är gratis, ingen förhandsanmälan.

**Diakonin stöder och hjälper:**  
**Vi är inte så farliga - ta modigt kontakt per telefon eller e-post:** Ann-Christine Wiik, 050 597 3313, ann-christine.wiik@evl.fi, Taina Sandberg, 040 547 1856, taina.sandberg@evl.fi, Nina Wallenius, 050 432 4323, nina.wallenius@evl.fi. Du kan också boka telefontid på webben: <https://asiointi.espoonseurakunnat.fi/home>

**Vill du vara med i vår kaffering?** Vi ring-er dig följande tisdagar kl. 10: 8.9, 15.9, 22.9 och 29.9. Anmäl ditt intresse till Taina Sandberg.

**Läger för vuxna på Hvittorp:** Reservera redan nu veckoslutet 23-25.10 för läger på Hvittorp. Då kan du njuta av sköna och trevliga dagar tillsammans med våra glada diakoner. Närmare information senare.

**Samlingarna för daglediga** håller paus tills vidare.

**Esbo svenska församlings kansli,** Esbo församlingars servicecentral och regioncentralregistret betjänar endast per telefon och e-post.

**Mer information om verksamheten:** esboforsamlingar.fi, Facebook och Instagram.

### GRANKULLA

**Sö 6.9 kl. 10:** Tvåspråkig högmässa, Ulrik Sandell, Mimosa Mäkinen, Anna Marte. Vi avtackar kyrkvaktmästaren Seppo Romppanen och välsignar Johanna Ahonen till sin nya tjänst. Kyrk-kaffe i övre salen.  
**Ti 8.9 kl. 9.30:** Familjelyktan i Sebastos. Daniela Hildén, Heli Peitsalo.  
**Kl. 9.30- 10.30:** Diakonimottagning och bröddutdelning i kyrkans aula.  
**Kl. 13:** Sångstund för pensionärer i nedre salen, Barbro Smeds.  
**Kl. 13.30:** Tisdagsträffen i övre salen, Ulrik Sandell, Karin Nordberg, Barbro Smeds. Tema: Ensamhet och gemenskap i pandemitider.  
**Kl. 15:** Glad idag - tvåspråkig men-talvårdsgrupp i Sebastos, Catherine Granlund.  
**Kl. 18:** Graziakören i kyrksalen, Heli Peitsalo.  
**On 9.9 kl. 14.00:** Kyrkosyfoereningen i övre salen.  
**To 10.9 kl. 10-11:** Lovsångs- och för-

bönsgrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund.

**Fr 11.9 kl. 18:** Ungdomskväll i Klubb 97, Marlen Talus.

**Sö 13.9 kl. 12:** Högmässa, Daniel Nyberg, Heli Peitsalo. Kaffe i nedre brasrummet.

**Må 14.9 kl. 18-18.30:** Måla ur Bibeln i övre brasrummet. Bildskapande utgående från ett bibelställe tillsammans med diakoniasistent Karin Nordberg.

**18.30:** Kvällste  
**18.45-20:** Bibelstudium och samtal kring samma tema tillsammans med kyrkoherde Ulrik Sandell.

Det går bra att delta antingen i någon-dera eller båda passen!

**Ti 15.9 kl. 9.30:** Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

**Kl. 9.30- 10.30:** Diakonimottagning och bröddutdelning i kyrkans aula.

**Kl. 15:** Glad idag - tvåspråkig men-talvårdsgrupp i Sebastos, Catherine Granlund.

**Kl. 18:** Graziakören i kyrksalen, Heli Peitsalo.

**On 16.9 kl. 14.00:** Kyrkosyfoereningen i övre salen.

**To 17.9 kl. 10-11:** Lovsångs- och för-bönsgrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund.

**Kom med och promenera till slalombacken i Grankulla!** Vi tar egen matsäck med för en liten paus vid backen. Den som vill kan gå upp och ner i motionstrappan. Andakt. Om du vill deltar du samtidigt i insamlingen Gå ett yrke till en kvinna(sparbössa). Start onsdagen den 16.9 kl. 9 vid Varuboden. Tillbaka senast kl. 11. Anmälan behövs inte. Förfrågningar: Catherine Granlund, 050 439 3208

**RETREAT I KRISTEN DJUPMEDITATION 15-18.10.2020:** Grankulla svenska församling deltar i retreaten på retreatgården Snoan i Lappvik, Hangö. I kursen ingår övningar i tyst meditation, mässor och tidegärdsböner, möjlighet till personliga samtal och vägledning i grupp. Ledare: Kent Danielsson, präst, författare och utbildad meditationsledare. Församlingen har reserverat 6 av de 12 platser som finns på retreaten. Du som är grankullabo anmäler dig senast 30.9 till församlingkansliet tel. 050 500 7000 eller Arela Nykvist 040 502 9756. Subventionerat pris för grankullabor 100 €. Övriga hänvisas till anmälan via Snoans hemsidor [www.snoan.fi](http://www.snoan.fi).

### KYRKSLÄTT

**Sö 6.9 kl. 12:** Mässa i Kyrksläts kyrka. Fred Wilén välkomnas till församlingen.  
**Sö 13.9:** Sista dagen att anmäla sig till församlingssläget 26-27.9 på Räfsö. Mer info på hemsidan och Facebook.  
**Sö 13.9 kl. 12:** Mässa i Kyrksläts kyrka. Mera information hittar du på hemsidan.  
**Kyrkoherdeämbetet betjänar** under coronaepidemin endast per telefon eller epost må-to kl. 9-15. Fredagar stängt. Tel. 040 350 8213. Epost: kyrkslatts.svenska.forsamling@evl.fi. [www.kyrkslattsforsamlingar.fi](http://www.kyrkslattsforsamlingar.fi)

### TAMMERFORS

**Sön 6.9 kl. 11:** Högmässa i Svenska Hemmet, Kim Rantala, Paula Sirén  
**Ons 9.9 kl. 13-20:** Höstdag i Ilkko (Ilkontie 8-10, Kangasala) för seniorer och daglediga om covid19 tillåter. Lunch, program, eftermiddagskaffe, kl. 18.30 andakt med nattvard i huvudbyggnaden, möjlighet till bastu. Anmälningarna till diakon Eila-Sisko Helisma tfn 050 527 2290.  
**Ons 9.9 kl. 18.30:** A-män bastukväll i Ilkko. Nattvard tillsammans med höstdagsdeltagare. Förfrågningar kyrkoherde Kim Rantala tfn 050 464 8460.

**Fre 11.9 kl. 15:** Tyskaklubben i Svenska Hemmet, ”Deutsche Kulturerlebnis - Tyska kulturupplevelser”. Vi träffas vid en kopp kaffe och samtal på tyska. Anna Arola, Marianne Hesthammer, Paula Sirén. För att vi ska kunna följa säkerhetsrekommendationerna p.g.a. Corona-pandemin, har deltagarantalet begränsats till 12 personer. Därför önskar vi anmälan senast dagen före samlingen, paula.siren@evl.fi eller 050 433 7373. På så sätt kan vi också informera er om möjliga förändringar angående samlingarna.

**Lö 12.9:** Familjeläger i AITO, förfrågningar barnledare Piu Heinämäki tfn 040 804 8587.

**Sön 13.9 kl. 11:** högmässa i SvH, Kim Rantala, Paula Sirén. Kyrkkaffe.

**Tis 15.9 kl. 10-11.45:** Mammor, pappor och barn i Svenska Hemmet. Förfrågningar barnledare Piu Heinämäki tfn 040 804 8587.

**Tis 15.9 kl. 13.15-15.15:** Tisdagsklubben i SvH. Förfrågningar ungdomsarbetsledare Kaisa Niinimäki tfn 050 337 2922 eller kaisa.niinimaki@evl.fi.

### VANDA

**Sö 6.9 kl. 12:** Konfirmationsmässa - Vinterskriftskolan, Helsing kyrka S:t Lars, Kyrkov. 45, A. Paavola, J. Granlund, A. Ekberg.

**Sö 13.9 kl. 10:** Högmässa sö 13.9 kl. 10 - Välsignelse av frivilliga, Helsing kyrka S:t Lars, M. Fagerudd, J. Juntumaa, A. Ekberg. Kyrkkaffe med dopp i Kaffestugan Laurentius.

**Ti 15.9 kl. 13:** S:t Martins kretsen, Virta-kyrkan/Aalto, Råtorpsv. 8.

**FR 18.9 kl. 18:** Bröllopsnatt, Helsing kyrka S:t Lars, M. Fagerudd. Mera info på hemsidan.

**Våra högmässor** från Helsing kyrka S:t Lars kl. 10 strömmas också via vår Facebooksida <https://www.facebook.com/VandaSvenskaForsamling/>

**The English Message Club:** Myrbacka Virta Church/Aalto, Råtorpsv. 8, Th 17.9, 2 - 4 pm. For more information and enrollment (by 11.9), please contact deacon heidi.salminen@evl.fi

**Seniorernas Må bra dag:** ti 6.10 kl. 10-14. Mera info Annakatri Aho 050 4645068. Deltagaravgift 5 € kontant till förmån för Kyrkans Utlandshjälp.

Anmälan senast 29.9 före kl. 12 till pastorskansliet, 09 8306 262.

**Dagklubben och pysselklubben:** i Myrbacka har startat. Det finns fortfarande platser kvar. Mera info Hanna-Mari Höglund, 050 3414964.

**Helsinki Pride 7-13.9:** Vanda svenska församling medverkar.

**Pastorskansliet öppet** må-fr kl. 9-12 fr.o.m. september. Diakonimottagning to kl. 10-11.30. Andra tider enligt överenskommelse.

## RASEBORGS PROSTERI

### EKENÄSNEJDENS SVENSKA

**Sö 6.9:**  
 - kl. 10: Högmässa i Ekenäs kyrka, Westerholm, Nygård.  
 - kl. 10: Gudstjänst i Tenala kyrka, Yliportimo, Lindroos.  
 - kl. 12: Högmässa i Bromarvs kyrka, Yliportimo, Lindroos.  
 - kl. 12: Gudstjänst i Snappertuna kyrka, Westerholm, Nygård.  
**Må 7.9:**  
 - kl. 13: Diakoni- och missionsgruppen i Ekenäs förs.hem. Anna Tikum från Finska Missionssällskapet medverkar.  
**Sö 13.9:**  
 - kl. 10: Högmässa i Ekenäs kyrka, Ed-



### KYRKSLÄTT

## Kom med på läger

Välkommen på församlingssläget till Räfsö 26-27.9.2020.

Anmälan 4-13.9. Tilläggsinformation finns på församlingens hemsida samt Facebook. Begränsat antal platser.





man, Nygård.

- kl. 16: Musikandakt i Bromarvs kyrka, Westerholm, Nygård.

- kl. 18: Stenmässa i Ekenäs kyrka, Lindström, Aittola. En stillhetens, bönnens och gemenskapens gudstjänst med nattvard.

**Terminsstart** för familjecaféer, grupper, kretsar och körer under början av månaden. Kolla startdatum i höstens MIL som utkommit v. 35.

**Info:** [www.ekenasnejdensforsamling.fi](http://www.ekenasnejdensforsamling.fi)

## INGÅ

**Sö 6.9:**

- kl. 10.00 Högmässa: Ingå kyrka. Hellsten, Orama.

**Må 7.9:**

- kl. 13.15-14.45 Pysselklubb för barn i åk 1-6: Församlingshemmets nedre våning. Nylund, Ahlfors.

**To 10.9:**

- kl. 10.30-12.00 Familjecafé: Ute i församlingshemmets lekpark. Väderreservat. Nylund.

- kl. 13.00-15.00 Minnesgrupp och stödgrupp för närstående vårdare: Prästgården. Nylands Minneslots/Strandell, Lindell.

- kl. 18.00 Kyrkofullmäktige sammanträder: Församlingshemmet.

**Fre 11.9:**

- kl. 18.00 Skymningsandakt: Stora Fagerö. Taxibåt avgår från småbåtshamnen kl. 17.30, retur ca kl. 21. Anmälningar senast 8.9.2020 tel. 09-2219 030 eller e-post [inga.kansli@evl.fi](mailto:inga.kansli@evl.fi). Hellsten, Korhonen, Stora Fagerö arbetsgrupp.

**Ons 16.9:**

- kl. 14.00 Församlingsträff: Prästgården. Lindell.

**To 17.9:**

- kl. 10.30-12.00 Familjecafé: Ute i församlingshemmets lekpark. Väderreservat. Nylund.

**OBS! Ingå församlings diakonimottagning är stängd** tills vidare - ta kontakt per telefon, tel. 040-555 2090/Birgitta Lindell (e-post: [birgitta.lindell@evl.fi](mailto:birgitta.lindell@evl.fi)).

**Mera information:** [www.ingaforsamling.fi](http://www.ingaforsamling.fi)

## KARIS-POJO

**Söndag 6.9**

- kl. 10: Högmässa i S:ta Maria kyrka i Pojo. Marika Björkgren-Thylin, Yvonne Terlinden och Päivi Tiitu medverkar.

- kl. 12: Högmässa i S:ta Katarina kyrka i Karis. Marika Björkgren-Thylin, Yvonne Terlinden och Päivi Tiitu medverkar.

Församlingslunch efter högmässan i Stora Prästgården i Karis. Välkommen!

**Torsdag 10.9**

- kl. 18: Vardagsmässa i S:t Olofs kapell.

**Söndag 13.9**

- kl. 10: Högmässa i S:ta Maria kyrka i Pojo. Fanny Autere och Åsa Westerlund.

- kl. 12: Gudstjänst i S:ta Katarina kyrka i Karis. Fanny Autere och Åsa Westerlund.

**Mera info:** [www.karis-pojoforsamling.fi](http://www.karis-pojoforsamling.fi)

## SJUNDEÅ

**Pilgrimsvandring:** to 3.9 kl. 10-15, Degerby kyrka-S:t Petri kyrka, Cleve.

**Högmässa:** sö 6.9 kl. 12 i S:t Petri kyrka, Cleve, Lilius. Gästpredikant K-M Wredlund från Kyrkans utlandshjälp. Kyrkkaffe med presentation i församlingshemmet.

**Babygruppen:** må 7.9 kl. 10.30 i Lugnet, Lilius.

**Öppen diakonimottagning:** ti 8.9 kl. 15.30 i Capella, Ylitalo.

**Kyrkobröderna:** ti 8.9 kl. 16 i församlingshemmet, Cleve.

**Kören Lågan:** ti 8.9 kl. 16 i församlingshemmet, Lilius.

**Klapp & Klang:** to 10.9 kl. 10 i Postillan, Kvarnström.

**Högmässa med konfirmation:** sö 13.9 kl. 12 i S:t Petri kyrka, Cleve, Lilius, Ylitalo m.fl.

**Babygruppen:** må 14.9 kl. 10.30 i Lugnet, Lilius.

**Kören Lågan:** ti 15.9 kl. 16 i församlingshemmet, Lilius.

**Damkören Flamman:** ti 15.9 kl. 18.30 i församlingshemmet, Lilius.

**Bibelstudium:** ons 16.9 kl. 16.15 i församlingshemmet, Cleve.

**www.sjundeaforsamling.fi**

## ESBO STIFT

### LOJO

**Lojo församlings höstprogram** ingår som en egen bilaga i den här tidningen.

## ÅBOLANDS PROSTERI

### VÄSTÅBOLAND

**Pargas församlingsdistrikt:**

**Sö 6.9 kl. 12:** Högmässa i Pargas kyrka, Nuotio-Niemi, Backström, Lehtonen.

Kyrktaxi. Kretsarnas terminsstart med kyrkkaffe i församlingshemmet efter högmässan - vi möblerar så det går att hålla avstånd. Välkommen!

**On 9.9 kl. 18:** Veckomässa i Pargas kyrka, Nuotio-Niemi, Lehtonen.

**Sö 13.9 kl. 10:** Högmässa i Pargas kyrka, Backström, Ollila.

**On 16.9 kl. 18:** Veckomässa i Pargas kyrka, Backström, Lehtonen.

**Nagu kapellförsamling:**

**Sö 6.9 kl. 11:** Högmässa i Nagu kyrka, Kjell Granström, Eeva Granström, Robert Helin.

**Sö 13.9 kl. 11:** Finsk högmässa i Nagu kyrka, Kjell Granström, Eeva Granström, Robert Helin.

**Korpo kapellförsamling:**

**Sö 6.9 kl. 11:** Högmässa i Korpo kyrka, Killström, Granlund.

**Sö 13.9 kl. 15:** Gudstjänst i Norrskata kyrka, Killström, Granlund.

**Houtskär kapellförsamling:**

**Sö 6.9 kl. 18:** Kvällsmässa med sånger från Taizétraditionen i Houtskär kyrka, Lagerroos, Söderlund.

**Iniö kapellförsamling:**

**Sö 13.9 kl. 13:** Högmässa i Iniö kyrka, Meriluoto, Grandell.

### ÅBO

**lö 5.9 kl. 12:** Konfirmationsmässa, Domkyrkan. Kota-aho, Liljeström, Daniels-son, Juslin. Barnhörna. Konfirmation av skribagrupp 1002.

**sö 6.9 kl. 12:** Högmässa, Domkyrkan. Björkgren (pred), Liljeström (lit), Danielsson, Juslin. Barnhörna. Kan även ses på [www.virtuaalikirkko.fi](http://www.virtuaalikirkko.fi).

**ti 8.9:**

- kl. 14.30-18: Ungdomshålan, Aurelia.

- kl. 18: Tyst meditation, Aurelia.

**ons 9.9:**

- kl. 10-12: Familjecafé, Papinholma församlingshem.

- kl. 13-15: Café Orchidé, Aurelia. "Vi lär känna kantor Christian Juslin". Anmälning 8.9 kl. 9-11 per tfn 040-3417460.

**to 10.9:**

- kl. 9.30-12: Familjecafé, Aurelia.

- kl. 11.30: Knattekyrka, Aurelia. Björkgren.

**sö 13.9:**

- kl. 12: Högmässa, Domkyrkan. Bäck (pred), Wikstedt (lit), Danielsson, Juslin. Barnhörna. Kan även ses på [www.virtuaalikirkko.fi](http://www.virtuaalikirkko.fi).

**må 14.9 kl. 14:** Missionskretsen, Aurelia.

**ti 15.9:**

- kl. 14.30-18: Ungdomshålan, Aurelia.

- kl. 18: Tyst meditation, Aurelia.

**ons 16.9:**

- kl. 10-12: Familjecafé, Papinholma församlingshem.

- kl. 12: Frukostklubben, Kåren (Tavastg. 22). Christer Lindholm "Världsekonomi i förändring"

- kl. 13-15: Café Orchidé, Aurelia.

Anmälning 15.9 kl. 9-11 per tel. 040-3417460

**to 17.9 kl. 9.30-12:** Familjecafé, Aurelia.

**Diakonimottagning per telefon:** 040-3417460 kl. 9-11 tisdagar och torsdagar kl. 9-11.

WWW.KYRKPRESEN.FI

### INGÅ

## Skymningsandakt på Stora Fagerö

**Fredag 11.9 kl. 18.00** firas skymningsandakt på Stora Fagerö. Taxibåt avgår från småbåtshamnen kl. 17.30, retur cirka kl. 21. Anmälningar senast 8.9.2020 tel. 09-2219 030 eller e-post [inga.kansli@evl.fi](mailto:inga.kansli@evl.fi). Hellsten, Korhonen, Stora Fagerö arbetsgrupp.



## RADIO & TV

**Andrum kl. 6.54** (med repris kl. 9.54)

**Fredag** 4.9 Monika Winberg-Nikkola, Nådendal

**Måndag** 7.9 Hans Växby, Vanda

**Tisdag** 8.9 Jan-Erik Lindqvist, Helsingfors

**Onsdag** 9.9 Yvonne Terlinden, Karis

**Torsdag** 10.9 Johanna Evenson, Hammarland

**Fredag** 11.9 Jan Edström, Esbo

**Måndag** 14.9 Birgitta Strandberg-Rasmus, Nykarleby

**Tisdag** 15.9 Monica Lundgren, Borgå

**Onsdag** 16.9 Maria Björkskog, Esse

**Torsdag** 17.9 Karl Granberg, Västerhankmo

## Gudstjänst kl. 13.03

**Söndag 6.9** Gudstjänst med Jakobstads metodistförsamling. Predikant och mötesledare: Sarah Tiainen. Pianist: Camilla Cederholm. Sång: Camilla Cederholm och Sarah Tiainen. Textläsare: Annika Enlund-Piirto och Bobby Omorgie. Gudstjänsten spelades in den 30 augusti 2020.

**Söndag 13.9** Gudstjänst från Kyrkhelg Nord i Karleby. Predikant: Albert Häggblom. Liturg: Per Stenberg. Sändning från Gamla-karleby stadskyrka.

## Aftonandakt kl. 19.15

**Fredag** 4.9 Cecilia Forsén, Helsingfors

**Lördag** 5.9 kl.18.03 Ett ord inför helgen

**Söndag** 6.9 Vår nästa. Textläsare: Sofia och Henrik Böckelman.

**Måndag** 7.9 Håkan Nitovuori, Kuni

**Tisdag** 8.9 Leif Erikson, Vasa

**Onsdag** 9.9 Camilla Svevar, Korsholm

**Torsdag** 10.9 Helena Hult, Jakobstad

**Fredag** 11.9 Cecilia Forsén, Helsingfors

**Lördag** 12.9 kl.18.03 Ett ord inför helgen

**Söndag** 13.9 Tacksamhet. Läsare: Anna Edgren och Marika Kivinen.

**Måndag** 14.9 Håkan Nitovuori, Kuni

**Tisdag** 15.9 Leif Erikson, Vasa

**Onsdag** 16.9 Mikael Sundkvist, Vanda

**Torsdag** 17.9 Helena Hult, Jakobstad

## Vad varje nära anhörig borde veta?

Fritt informationspaket samt kostnads kalkyl hos oss

**ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ**

Esbo centrum | Esboplaten 7

Tel (09) 7002 4828 | info@espoonhautaustoimisto.fi

www.espoonhautaus.fi



## Välkommen till Tunaberg!

På vårt seniorhem kan du bo bekvämt och bekymmersfritt med eller utan skräddarsydd service just för dig. Vi har även fräscht möblerade hyresbostäder för kortvarigt boende samt ett mysigt gästrum om dina vänner vill övernatta. Karins kök tillreder läcker husmanskost och vill du unna dig ett glas vin eller en konjak till kaffet så går det bra.

Vår härliga personal är proffsig och vi talar alla svenska.

**Välkommen onsdagar kl 14 på kaffe och bulle. Rundvandring och info.**

Eller ring vår verksamhetsledare Annika von Schantz, tel 040 537 0376.

Framnäsängen 4, Esbo. www.winbergs.fi



## NYTT FRÅN DOMKAPITLET

Församlingspastorn i **Kors-holms svenska församling** **Rune Lindblom** förordnas till tf. kaplan 1.9-31.12.2020 och till att sköta kyrkoherdetjänsten i samma församling vid sidan av egen tjänst 1.9-30.9.2020.

Församlingspastorn i **Kors-holms svenska församling** **Ruth Vesterlund** förordnas att fortsättningsvis sköta samma tjänst på viss tid 1.9-31.12.2020.

Tf. kaplanen i **Iniö kapell-församling** **Jussi Meriluoto** förordnas att fortsättningsvis 1.10.2020-30.9.2021 sköta kaplanstjänsten Iniö kapell-församling på deltid.

Domkapitlet utfärdar tjänsteförordnande åt **Fred Wilén** för kaplanstjänsten i **Kyrksläatts svenska församling** från 1.9.2020. Förordnandet för tf. kyrkoherden i Matteus församling Fred Wilén avbryts 31.8.2020.

Prosten **Helene Liljeström** förordnas till tf. kyrkoherde i **Matteus församling** 1.9.2020-31.12.2021.

Församlingspastorn vid **Pedersörenejdens kyrkliga samfällighet** **Helena Smeds** förordnas till församlingspastor på viss tid 1.9.2020-31.8.2021.

Kaplanen i **Borgå svenska domkyrkoförsamling** **Johanna Eisentraut-Söderström** beviljas partiell tjänstledighet 1.9.2020 - 31.12.2021.

Församlingspastorn i **Agricola svenska församling** **Martin Jakobsson** förordnas att fortsättningsvis sköta samma tjänst på deltid (50 %) 1-31.10.2020.

Församlingspastorn i **Vanda svenska församling** **Anu Paavola** förordnas till tf. kaplan i samma församling 1.10-31.12.2020.

Församlingspastorn i **Vanda svenska församling** **Jarmo Juntumaa** förordnas att fortsättningsvis sköta samma tjänst 21.9-31.12.2020.

Församlingspastorn i **Bergö och Petalax församlingar** **Cay-Håkan Englund** beviljas partiell tjänstledighet 1.9.2020 - 31.8.2021.

Församlingspastorn i **Finström-Geta församling** **Alexandra Äng** beviljas tjänstledighet 1.9.2020-31.8.2021.

Kaplanen i **Pedersöre församling** **Stefan Erikson** avgår 31.1.2021 på egen begäran.

Prosten **Johan Candelin** beviljas avsked från prästambetet.

**Kyrkoherdetjänsten i Krono-**

**byförsamling** har inom utsatt tid sökts av tf. kaplanen i samma församling **Niklas Wallis**. Domkapitlet har granskat Wallis behörighet och konstaterat honom vara behörig för tjänsten.

**Kaplanstjänsten i Karis-Pojo svenska församling** har inom utsatt tid sökts av tf. kaplanen i samma församling **Yvonne Terlinden**. Domkapitlet har granskat Terlindens behörighet och konstaterat henne vara behörig för tjänsten.

**LEDIGA TJÄNSTER I STIFTET**  
**Kaplanstjänsten i Houtskärs kapellförsamling** förklarar ledig att sökas senast 14.9.2020 kl. 15. Tidigare ansökan beaktas. Se kungörelse för mer information.

**Kyrkoherdetjänsten i Kyrksläatts svenska församling** ledig förklarar att sökas senast 14.9.2020 kl. 15. Valet förrättas som ett indirekt val. Se kungörelse för mer information.

**SAMMANTRÄDEN**  
**Domkapitlets följande sammanträde:** 19.9, 20.10, 10.11, 15.12.2020

**Stiftsfullmäktiges följande sammanträde:** 3.9.2020

## Höstnyheter!

**GUSTAV BJÖRKSTRAND**

**På avstånd ser man klarare**  
– en självbiografi

Få finländska personer har bakom sig en så unik karriär som Gustav Björkstrand. Han har verkat bland annat som kultur- och vetenskapsminister, riksdagsman, rektor vid Åbo Akademi och biskop i Borgå stift. I sin självbiografi delar han med sig av minnen ur den händelserika karriären.

**Inbunden, 32,50**



” Jag är glad över att jag fått gå en väg som inneburit omprövningar och nya prioriteringar. På avstånd ser man helt enkelt klarare.

**CHRISTA MICKELSSON**

**Ett blodkärl som brast**

Bara 33 år gammal drabbas journalisten och tvåbarnsmamman Christa Mickelsson av en massiv hjärnblödning. Då hon vaknar upp på sjukhuset är hon förlamad på högra sidan och alla orden är borta.

Den här boken är hennes egen berättelse om vägen tillbaka.

**Häftad, 24,90**



www.fontanamedia.fi  
tfn 040 831 5897  
info@fontanamedia.fi

 **Fontana Media**





# Det är hjärtat som känner Gud

När Gustav Björkstrand skrev sin självbiografi upptäckte han nya perspektiv. Han har också fått syn på nya sidor av sig själv, till exempel en dragning till mystik. – Med åren har jag blivit mer ödmjuk – och märkt att Gud är så mycket större än vi tror.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**  
FOTO: **NICKLAS STORBJÖRK**

**G**ustav Björkstrand funderade länge innan han satte igång med sin självbiografi *På avstånd ser man klarare*. Han har skrivit många biografier – bland annat om Maria Åkerblom och om John Vikström – och han kom ihåg att Georg Henrik von Wright en gång sagt att självbiografier lätt förvrids av "självförverkligandets skygga demoner".

– Och så noterade jag, som Claes Andersson sagt, att ett problem med biografierna är att de "ljuger så förbannat".

Väl medveten om riskerna satte han ändå igång med arbetet.

– Det som förlöste mig var Erik Allardts resonemang: om den egna biten i en berättelse faller bort kommer den biten att saknas i det

pussel man senare försöker lägga. Jag kan inte komma med anspråk på att berätta sanningen, men jag kan berätta min egen berättelse.

När han blickat tillbaka på händelser i sitt förflutna har han upptäckt nya perspektiv. I sin ungdom upplevde han splittringen av student- och skolungdomsarbetet som svår.

– Jag förstod det inte då, jag upplevde att mina tidigare vänner inte erkände mig. Nu har jag insett att det inte var så. Egentligen var det som hände en utlöpare av 60-talets radikalism. Unga reagerade mot auktoriteter i hela Europa, de ville forma sin egen värld – också i kyrkan.

## Bråket om Jouko Turkka

När Gustav Björkstrand år 1983 blev kulturminister – utan någon politisk erfarenhet, ut-



Gustav Björkstrand är aktuell med biografen "På avstånd ser man klarare".

till och med doktorsavhandlingar.

Nu efteråt har diskussionen i Me too-rörelsens fotspår gett honom rätt.

– Då kändes det som att jag visste att jag hade rätt och att det jag gjorde behövde göras – men jag behövde inte underkasta mig drevet.

#### De drog undan mattan

En annan emotionellt tung upplevelse inträffade under hans tid som biskop. Under den första kyrkoherdekonferens han kallade till gjorde 31 präster och lekmän ett skarpt utfall mot honom i en insändare i Kyrkpressen.

– Det var ingen tillfällighet att den kom just då: motståndarna försökte sabotera det jag ville göra i stiftet. Jag tog inte upp saken under konferensen, men när jag kom hem grät jag av förtvivlan.

Han har också senare haft svårt med "reht-habengänget", för att låna ett annat uttryck av Claes Andersson.

– Jag har svårt för dem som alltid vet till 100 procent hur det är, de som tar varje bibelord bokstavigt och inte alls är medvetna om vilka sår de förorsakar andra med sina domar – till exempel kvinnliga präster och homosexuella. Man får inte trampa ner människor. Ödmjukhet inför andras övertygelse hör till de kristna dygderna.

*»Då sa jag till Christoffer Taxell att jag inte behöver ta hur mycket kritik som helst.«*

**Du skriver i boken att du egentligen är rätt blyg, ändå har du jobbat väldigt mycket som ledare. Hur kommer det sig?**

– Det kan ha att göra med att jag var den enda pojken i familjen, med fyra systrar. Det har blivit så att folk bett mig ställa upp som ledare – jag har inte medvetet eftersträvat det.

Sin blyga sida upptäckte han först när han med sin fru Eila Helander deltog i mottagningar under tiden som rektor vid Åbo Akademi och senare. Hon trivdes som fisken i vattnet, han stod hellre i ett hörn för sig själv.

– När det var jag som var värd visste jag att jag skulle se till att alla gäster trivdes. När jag var gäst drog jag mig helst undan!

**Du har kanske inte ett enormt behov av att bli omtyckt?**

– Jag vill framför allt att allt ska bli rätt – också om någon inte skulle tycka om det.

När han skrev studenten siade hans klasslärare om vad alla hennes elever skulle bli i framtiden – när det gällde Gustav Björkstrand tipade hon på "jovialisk kyrkoherde i Petalax". Det blev inte så, men det kunde det ha gjort.

– Fast biskopstiden var jobbig kände jag att jag då var i mitt rätta element. Jag har också trivts med att undervisa.

Det finns ett drag av mystik i honom som han inte upptäckt tidigare. Det är hjärtat som känner Gud, inte förnuftet, säger Blaise Pascal. Med åren har han blivit mer ödmjuk.

– Gud är så mycket större än alla de som till 100 procent tror sig veta vad Gud anser och vill. Jag har insett hur oerhört komplicerat vårt liv är, hur lite vi egentligen vet. Vi kan bara lägga våra liv i Guds hand, och det räcker. Vi ska inte vara domare över andra.

## KOLUMN



### Mitt löpmirakel

**I VÅRAS** satt jag böjd framför datorn i en mycket oergonomisk ställning, kände mig deppig och åt Tivolikex. Klump i magen, känsla av tyngd och ensamhet, den söta glasyren som smälte i munnen.

Det kändes som att sjunka långsamt i djupt vatten. Nu, tänkte jag, måste jag få depressionsmedicin. Eller också måste jag börja motionera.

Så jag började motionera.

**I SKOLGYMNASTIKEN** var jag ganska bra på två grejer: att hänga i en stång (vi hade faktiskt ett sådant test och gympaläraren stod bredvid och tog tid, jag och min tvillingsyster hängde hur länge som helst) och att springa långa distanser. Med dessa bleka segrar i tankarna satte jag igång.

Jag har börjat jogga många gånger tidigare i mitt liv, men slutat varje gång på grund av blodsmaken i munnen och känslan av förestående hjärtinfarkt. Den här gången skulle jag göra det annorlunda.

Så jag slutade springa varje gång jag blev andfådd. Sedan gick jag. Sedan sprang jag. Blev andfådd. Gick igen. Jag var ute i alla väder, envetet, som en människa som vet att det är antingen det här eller också ett otrevligt ingrepp (jag lider av medicinfobi).

*»Jag tänkte att den säkert hade någon ohälsosam cellförändring på gång.«*

**OCH MIRAKULÖST** nog hände någonting. Jag blev gladare. Jag hade varit så otroligt ointresserad av min kropps prestationsförmåga. Den skulle bära omkring på mitt huvud (jämför intervju med Lisen Sundqvist på sidan åtta i denna tidning), den skulle inte värka, den skulle smälta maten och vara tyst. Ändå upplevde jag den ofta som illojal, som en svikare. Jag tänkte att den säkert hade någon ohälsosam cellförändring på gång.

Men nu ställde den upp för mig. Den tickade på, steg för steg, kilometer för kilometer. Den visade sig vara stark och villig. Jag började tycka om den här kroppen, inte för hur den såg ut utan för att den gjorde det här för mig, för att den räddade mig.

**MITTHUVUD** blev så mycket gladare nämligen. Om kvällarna när jag drar på mig löpskor gör jag det som en människa som längtar efter bedövning. Jag gör det för att få tyst på mitt oroliga huvud, jag gör det för att pingisbollen ska sluta studsas runt i asken, jag gör det för att jag måste.

Men numera gör jag det också för att jag vill. När jag är ledsen springer jag lite hårdare. Blåsten mot kroppen. Löven på träden. Ljudet av löpskor som landar på grus. Som livet: ett steg vidare. Och ett till. Och ett till.

Kroppen har blivit jag, och jag är en gnutta starkare än förr.

Sofia Torvalds är redaktör.

an att ens ha besökt riksdagshuset – var det för att ta itu med högskolefrågan. Först senare har han förstått att det i hög grad handlade om en periferins kamp mot centrum, och att man i södra Finland egentligen inte ville satsa på högskolor i Österbotten. Han och många med honom insåg att man inte kunde lämna en tredjedel av Svenskfinland utan högskoleutbildning.

– Jag kom in i bilden för att ge Österbotten en högskoleutbildning. Jag gick rätt hårt tillväga och fick stryk för det. Det som jag inte förstod då var att även om det var min uppgift kunde jag ha genomfört den på annat sätt. Skulle jag vara i samma situation idag hade jag sökt kompromisser och gått försiktigare fram. Det skulle inte ha behövt bli en så skarp konfrontation.

Den enda gången under sin karriär då han verkligen varit nära att kasta in handduken var under ministertiden, då striden kring Teaterhögskolans linje under Jouko Turkkas ledning rasade som hetast.

– Då sa jag till Christoffer Taxell att jag inte behöver ta hur mycket kritik som helst. Jag tyckte det var så otroligt ohederligt att teater- och kulturvärldens ledande personer sa att jag angriper konstens frihet när vi hade en teaterhögskola som var fullständigt i kaos. Turka kunde hantera sina kvinnliga studerande hur som helst: en del bröt samman och blev mentalt sjuka. Jag försökte bara få ordning på verksamheten. Det var ju fråga om en högskola. Man skulle kunna studera där och skriva



Timo Saitajoki är lyssnande och temperamentsfull, och en större vän av ödmjukhet än pondus. Först som äldre har han insett att det är en styrka att inte vilja ta plats. Van vid anonymitet blev han ändå familjeprästen alla känner. Han växte upp i Muonio i Lappland, men kom att leva långt därifrån.

TEXT OCH FOTO: **ULRIKA HANSSON**

# NÅD FÖR AMPRA OCH SÅRBARA

**V**ilken vacker utsikt! Tänk att jag aldrig under de här trettio åren satt mig ner och beundrat den häriifrån, utbrister **Timo Saitajoki** när vi slår oss ner på en bänk på kyrkogården med utsikt över Heimsjön.

Hans sommarsemester kommer att glida över i pension, avskedspredikan håller han i början av september.

År 1990 blev han kyrkoherde i Terjärv församling, vid senaste årsskifte blev han kaplan i den nya sammanslagna Kronoby församling.

Han är uppvuxen i Muonio, närmare 250 kilometer norr om Torneå, alldeles vid svenska gränsen.

Hans skolväg var inte helt konventionell, eftersom hans föräldrar valde den närmaste skolan för att han inte skulle behöva flytta hemifrån.

– Jag fick lov att gå i skola på svenska sidan, så varje dag åkte jag och pappa över älven.

När isen började lägga sig i november var

det besvärligt.

– Jag var tvungen att hoppa i båten från iskanten, medan min pappa höll båten stilla med en stör.

Uppvuxen i ett enspråkigt finskt hem skulle han gå i svensk skola i ett annat land. Det var spännande fören liten pojke. Men han trivdes och pratar varmt om sin snälla småskollärare Tea Nygård, som också behärskade finska.

– Man hade bestämt att jag skulle få extra undervisning för att lära mig svenska, men det ville jag inte för de andra fick ju ha håltimme. När hon kom in i klassen hade jag gömt mig under katedern, och när hon hade satt sig nöp jag henne i tån. Fröken blev väldigt förvånad, säger han och slår upp med armarna för att visa hennes förfäran.

– Hon böjde sig ner och frågade om det känns illa, att jag kanske inte riktigt vill det här.

Psykologisk som hon var lät hon gemenskapen med de andra barnen gå före.

– Extraundervisningen slutade där, med att jag nöp henne i tån, säger han och skrattar.

Som präst på en liten ort kommer församlingsmedlemmarna att stå en nära, konstaterar Timo Saitajoki.

## Mina barn och dina barn

Timo Saitajoki fick en dramatisk start i livet. Hans biologiska mamma hade dåligt hjärta och när hon skulle föda Timo, som är den tredje i syskonskaran, var riskerna stora.

– Därför skrev hon ett brev till min faster och hennes man och frågade: Är ni beredda att ta hand om det här barnet om allt inte går som det ska?

Oron var befogad. Endast ett par veckor efter hans födelse dog hans mamma.

Hans faster med man, som inte fått egna barn, tog emot honom med öppna armar. Han behöll också delvis kontakten med sin biologiska pappa och sina syskon.

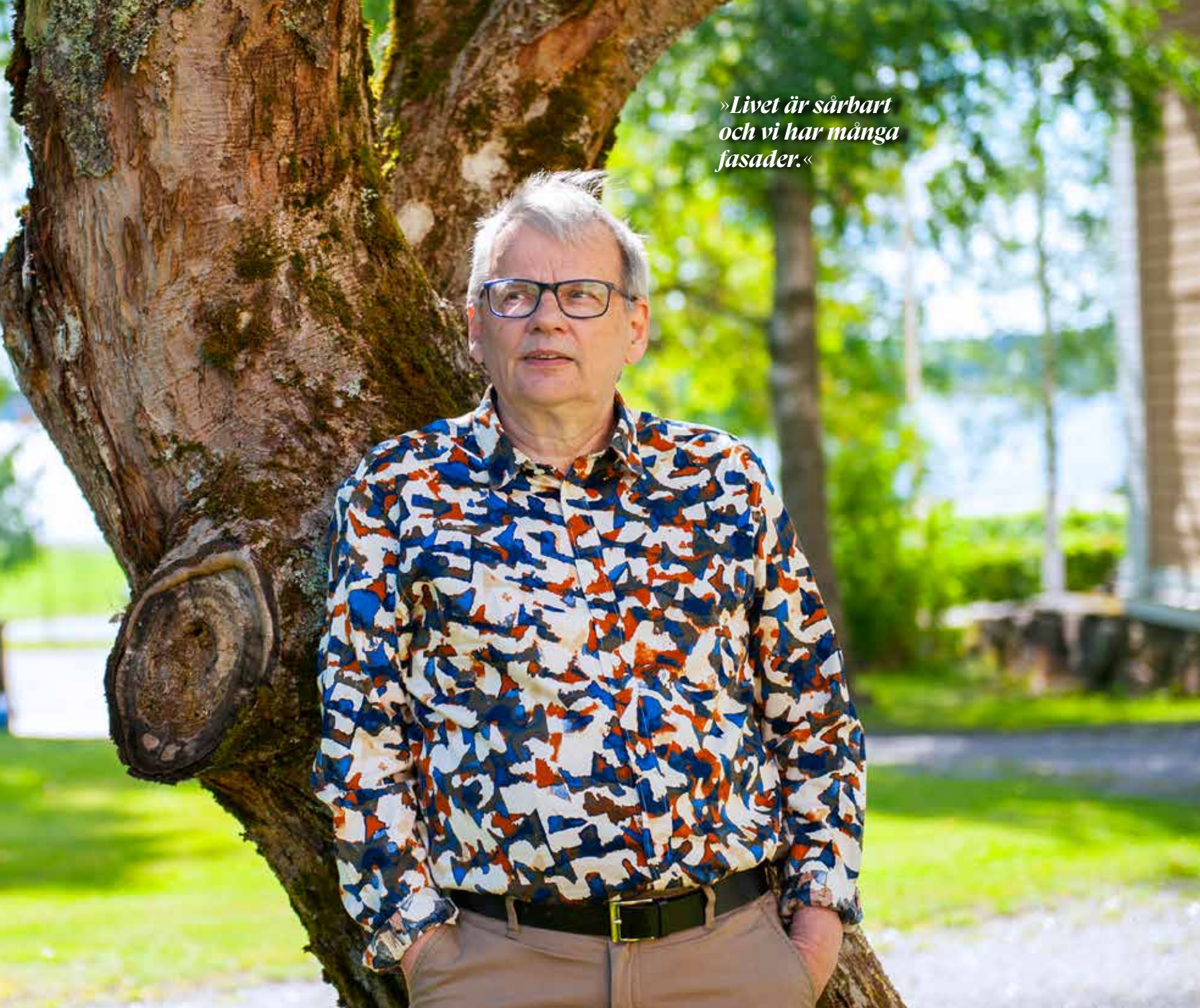
– Jag minns att de brukade komma och hälsa på ibland.

Han är tacksam över sin uppväxt, som han upplevde som trygg och lycklig. Han har också plast- och halvsyskon, eftersom hans faster hade en dotter, Kaisa, från ett tidigare äktenskap. Och hans biologiska pappa gifte om sig och fick fler barn.

– Jag är från en modern familj, säger han finurligt.







»Livet är sårbart  
och vi har många  
fasader.«

Saitajokis familj var nästan helt självförsörjande, och i början fanns ingen el och inget rinnande vatten.

– Och det enda vi köpte var salt, socker, mjöl och lite frukter. Till och med pålägget lagade vi själva.

#### Vad är "gråstsinni"?

I gymnasiet väcktes Timo Saitajokis intresse för teologi.

– Jag funderade i hemlighet på teologi, men jag upplevde att jag inte var kristen på riktigt. Mitt intresse var tabu, så jag sa inget till mina kompisar.

Han läste andlig litteratur och berättar om en ungdomsväckelse som drog genom Luleå stift, om byaböner som alla deltog i på 1960-talet (de påminde om läsmöten) och hur han beundrade Bengt Pohjanen som var präst i bygden en tid. Slutligen blev det teologistudier i Uppsala.

Han hade hunnit jobba som präst i Övertorneå, Gällivare och Uleåborg innan han blev kyrkoherde i Terjärv.

– Det var ett stort intresse här när jag började. Människor var nyfikna och välkomnande. Vi hade över hundra människor i kyrkan nästan varje söndag under de två första åren. Vad är det här? tänkte jag. Och hur ska vi få det att fortsätta? Men det normaliserades nog, säger han och småskrattar.

Församlingsmedlemmar åldras, om man vill det eller inte.

– De flesta av dem som gick i kyrkan de där första åren har jag jordfäst nu, säger han tankfullt.

Han har kommit att stå många människor nära.

– En gång undrade jag hur jag ska orka fortsätta här, när jag blir så engagerad när folk dör. Men på något sätt går det bra ändå. Det kommer nya människor till kyrkan och man lär känna nya via hembesök och förrättningar.

Efter tre decennier på samma ort är familjepräst en träffande beskrivning.

– Många har jag döpt, sedan vigd och så döpt deras barn. Det blir en styrka i till exempel sorgesamtal och under förrättningar.

#### Hur kändes det att bli "prästen", den som alla känner på en liten ort?

– Allting kändes positivt, utom det där att man inte kan vara anonym. Men jag har tvingats växa in i den rollen. När man vill vara anonym kan man handla i Kaustby, säger han och ler.

Han har fått många förtroenden i sin uppgift som själavårdare, något som inte heller är okomplicerat på en liten ort.

– Jag har fått nåden, om man använder ett andligt uttryck, att jag kan lägga det bakom mig och glömma. Jag får vara tacksam över att jag fått den distansen.

Terjärvdialekten var inte någon enkel nöt att knäcka.

– Det var hemskt i början. Jag minns mitt första hembesök, de talade om "gråstsinni" hela tiden. Vad är det, tänkte jag. Jag anade att det var något slags djur.

Det klarnade så småningom att det varekorre som avsågs.

Forts. på följande sida. ►





Terjärvdialekten var ingen lätt nöt att knäcka när Timo Saitajoki inledde sitt prästjobb. – Numera förstår jag det mesta, säger han.

– Jag minns också huren frågade ”Itär ni löötsi?”. Undrar du om vi är lyckliga? svarade jag.

Han upplystes om att det betyder ”Äter ni lök?”.

– Numera förstår jag det mesta. Mina barn pratar dialekt, och de skrattar när jag härmar och kommer ganska nära.

Susann och Timo Saitajokis son studerar i Åbo, och dottern med familj bor i Helsingfors. För en tid kommer paret Saitajoki att hyra en tvåa i Esbo för att komma närmare barnbarnen.

– Men vi har kvar huset i Terjärv, och hemgården i Muonio är en oas för oss.

### Sårbara är vi alla

Det finns saker han blivit bättre på under sina många år som präst.

– Jag har fått mer och mer förståelse för sårbarheten hos människor, för vad som finns under ytan. Livet är sårbart och vi har många fasader. Det har också gjort mig mer försiktig med att döma. Varje människa har sin egen börda att bära. Att få verbalisera det svåra hjälper på smärtans väg framåt.

### Jag har upplevt dig som mycket ödmjuk och lyssnande, att du inte vill ta plats, stämmer det?

– Det är först som äldre som jag insett att det kan vara en styrka. Jag blir ganska stel när det kommer någon som verkar ha stor pondus. Vissa är duktiga, men så kan det bli en frestelse att briljera med det. Man blir kanske lite fartblind.

Han erkänner att han är temperamentsfull,

trots den lugna ytan.

– Det har hänt att jag tappat behärskningen på jobbet. Jag känner alltid att jag misslyckats när det hänt. Och jag har alltid fått ångra mig mycket och tänkt: Varför?

På jobbet har det också uppstått lite större konflikter ett par gånger, där många olika åsikter kolliderat, men han har alltid haft som mål att reda ut dem.

– Det hade kunnat bli stora schismer om man fortsatt att envisas. Det handlar också om självbevarelsedrift. Man måste tänka: Vad får det för följd om jag betar mig så här?

Om han tappat tålamodet hemma har han slagits av samma ånger som på jobbet.

– När man misslyckas ska man inför barnen säga: Nu gick det fel, jag är jätteledsen för det. Och också be om förlåtelse.

Helst skulle han vara sansad hela tiden.

– Men det måste finnas nåd för en som tappat behärskningen.

– Det kristna budskapet är fantastiskt. Vi får börja totalt på nytt, samtidigt som vi kommer ihåg våra svagheter.

### Jag tror att du och jag ser väldigt olika på vissa saker teologiskt, men jag har inte upplevt det som ett problem, vad tror du det beror på?

– Jag tycker inte om etiketter. Människan

är mer än så. Men det är klart att man inte kan hålla mig som värdeliberall. Splittringen i kyrkan har jag upplevt som väldigt tragisk. Som kyrkoherde känner man ett helhetsansvar. Jag vill inte att man är stridande i den församling jag kan påverka, och jag har arbetat för att vi ska kunna samsas. Jag tycker att man har rätt att framföra sin egen åsikt, men man måste vara mån om att inte tala över huvudet på människor.

Han har ett exempel på då han insåg att han har en förmåga att möta människor med helt motsatt åsikt än han själv. I en tidigare församling fick han i uppdrag att jordfästa ”en stalinist”, som han beskriver det. De anhöriga ville inte att han skulle ta upp Gud i griftetalet.

– Jag bestämde mig för att jag gör det på mitt sätt. Jag kompromissar inte, men sätter mig in i den här situationen.

Under begravningen talade han om sådana ideal som kristen tro och vänsterrörelsen har gemensamt. Och under minnesstunden diskuterade han och de anhöriga befrielse-teologin i Sydafrika.

– I dödsannonsen stod det sedan längst ner: Speciellt tack till prästen Timo Saitajoki för begravningen och minnesstunden. Det har aldrig hänt sedan dess, säger han och skratrar gott igen en gång.

Skribentens kommentar: Timo Saitajoki har varit min konfirmationspräst, han har vigt mig och döpt mina barn.

*»Jag blir ganska stel när det kommer någon som verkar ha stor pondus.«*



# SEPTEMBERKRYSSSET



|                               |   |                                                    |                      |                                        |                               |                                         |                                       |                                     |  |                                           |                               |                     |                                                    |                                           |  |
|-------------------------------|---|----------------------------------------------------|----------------------|----------------------------------------|-------------------------------|-----------------------------------------|---------------------------------------|-------------------------------------|--|-------------------------------------------|-------------------------------|---------------------|----------------------------------------------------|-------------------------------------------|--|
| LÄR-<br>JUNGE<br>Apg 16:1     | ↓ | LASAROS<br>SYSTER<br>Joh 11:1-2                    | ↓                    | NYBÖR-<br>JARE<br>SOM HUND<br>OCH KATT | HEKTO-<br>LITER               | SON TILL<br>KUNG<br>SAUL<br>1 Sam 20:27 | ↓                                     | KÄKA<br>DIKT                        |  |                                           | AMNE<br>FÄGEL<br>Ps 102:7     |                     | ÅKALLA<br>ÄR VÄL<br>VÄNNER                         |                                           |  |
|                               |   |                                                    |                      |                                        |                               |                                         |                                       | SÖNDER<br>BIL PÅ<br>ENGELSKA        |  |                                           | RISKERAR<br>KANTREP<br>PÅ NÄT |                     |                                                    |                                           |  |
| HÄR ÄR<br>GÖRA MED<br>Sjöfart |   |                                                    |                      |                                        |                               | TAKKRÖN<br>HÄRSKARE                     |                                       |                                     |  | BIBELDEL<br>FRU ANTI-<br>SAARI            |                               | AN-<br>SIKTE        |                                                    | ÄR PRO-<br>CESSER<br>SOM FÖR-<br>RAR SYRE |  |
| FORM                          |   |                                                    |                      |                                        | VÄGG-<br>BONAD                |                                         |                                       |                                     |  | FASTIG-<br>HETER<br>FLICK-<br>NAMN        |                               |                     |                                                    |                                           |  |
| GRAVERA                       |   |                                                    |                      |                                        | EVIGHETS<br>BLOMMA<br>RANCUNE |                                         |                                       |                                     |  |                                           |                               | "ÖVERENS            |                                                    | UT-<br>MÄRKT                              |  |
|                               |   |                                                    | LAND<br>2 Kung 19:37 | ADELSTEN<br>2 Mos 28:19<br>TON         |                               |                                         |                                       | RYSKT<br>POJKNAMN<br>GÖRS I<br>GOLF |  |                                           |                               | GÅ UNDER<br>MED MED | ÄNG-<br>FARTYG                                     | RUBI-<br>DIUM<br>KAMP-<br>IDROTT          |  |
| HEDER                         |   | DÄR ÄR<br>BUENOS<br>AIRES<br>HUVUDSTAD<br>KANAPÉ   |                      |                                        |                               |                                         |                                       |                                     |  | ANNA<br>ALM                               | BE-<br>GRÄNSAD                | PARDON?             |                                                    |                                           |  |
| SKY-<br>FALL                  |   |                                                    |                      |                                        |                               | ACKORD                                  | NATRIUM<br>RANKA                      |                                     |  | LÅG<br>STÄMMA<br>ARON'S DAG<br>2 Mos 6:26 |                               |                     | DROTNING<br>RIKE<br>Kung 10:1<br>AYATOLANS<br>LAND |                                           |  |
|                               |   |                                                    |                      | 13/6                                   | INTERVALL<br>I MUSIK<br>NEJ   |                                         |                                       | POLY-<br>NESIER<br>FÖR              |  |                                           |                               |                     | RADIUM<br>KURT<br>NILSSON                          | AME-<br>RIKA                              |  |
| STÖRA                         | ↓ |                                                    |                      |                                        |                               |                                         |                                       |                                     |  |                                           |                               |                     |                                                    | UNITED<br>KINGDOM                         |  |
| FÖLJD AV<br>HJÄRN-<br>SKADA?  |   |                                                    |                      |                                        |                               | FRAM-<br>SIDA PÅ<br>MYNT                |                                       |                                     |  |                                           | KAPITAL-<br>UTSMYCK-<br>NING  |                     |                                                    |                                           |  |
| BMA<br>2020                   |   | OFÖRTÄGA<br>ATT SAM-<br>ORDNA<br>MUSIK-<br>RÖRELSE |                      |                                        |                               |                                         | VÄLDOF-<br>TANDE<br>AMNE<br>Joh 19:39 |                                     |  |                                           | PLATT<br>METALL-<br>TRÅD      |                     |                                                    | RODD-<br>BÅT                              |  |

BRITT-MARI ANDERFOLK

## AUGUSTIKRYSSSETS LÖSNING

Bland de rätta lösningarna belönades följande med ett bokpris som kommer på posten. Vi gratulerar: **Gunilla Hästbacka**, Larsmo, **Petra Svens**, Mariehamn och **Jean Gustafsson**, Borgå.

## SKICKA IN!

Sänd in din krysslösning senast tisdagen den 22 september 2020 till: Kyrkpressen, Tölötorggatan 2 vån. 8, 00260 Helsingfors. Märk kuvertet "Septemberkryssset". Du kan också ta en bild av kryssset och skicka till layout@kyrkpressen.fi. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitaten i kryssset är enligt Bibel 2000. Lycka till!

Namn & adress:

.....

.....

.....

.....

|                                             |   |                                                      |                       |                |   |              |   |                                                          |
|---------------------------------------------|---|------------------------------------------------------|-----------------------|----------------|---|--------------|---|----------------------------------------------------------|
| VERB<br>PÅ PRETERITUM<br>Apg 25:17          | ↓ | LEGERING<br>AV COPPER<br>OCH ZINK<br>ÄR AN-<br>TIKOR | TEMA<br>FÄLL-<br>FULL | ANNO<br>DOMINI | S | LEJ-<br>DARE | F | TOURNET<br>VÄNNER<br>OCH BOK-<br>MÄNNIKOR<br>1 Petr 1:23 |
| →                                           | G | R                                                    | A                     | S              | M | A            | T | T                                                        |
| UR-<br>SINNIG                               | R | A                                                    | S                     | A              | N | D            | E | L                                                        |
| M                                           | I | S                                                    | S                     | N              | E | O            | R | N                                                        |
| 2<br>HÄR TILL<br>KALLA<br>VÖRSTEN<br>BERÖTT | P | R                                                    | I                     | S              | S | F            | E | B                                                        |
| PERIN-<br>TILLEN<br>ERIKS<br>HÖRNING        | P | E                                                    | N                     | A              | L | I            | R | A                                                        |
| 2<br>HÄR TILL<br>KALLA<br>VÖRSTEN<br>BERÖTT | S | J                                                    | A                     | N              | G | D            | O | B                                                        |
| 2<br>HÄR TILL<br>KALLA<br>VÖRSTEN<br>BERÖTT | P | E                                                    | T                     | R              | U | S            | S | K                                                        |
| 2<br>HÄR TILL<br>KALLA<br>VÖRSTEN<br>BERÖTT | S | N                                                    | A                     | R              | T | J            | Ä | R                                                        |
| 2<br>HÄR TILL<br>KALLA<br>VÖRSTEN<br>BERÖTT | H | J                                                    | Ä                     | R              | T | L            | I | G                                                        |
| 2<br>HÄR TILL<br>KALLA<br>VÖRSTEN<br>BERÖTT | I | A                                                    | S                     | I              | L | V            | E | R                                                        |
| 2<br>HÄR TILL<br>KALLA<br>VÖRSTEN<br>BERÖTT | H | I                                                    | N                     | K              | D | S            | T | A                                                        |
| 2<br>HÄR TILL<br>KALLA<br>VÖRSTEN<br>BERÖTT | N | I                                                    | T                     | A              | E | P            | D | A                                                        |
| 2<br>HÄR TILL<br>KALLA<br>VÖRSTEN<br>BERÖTT | I | L                                                    | I                     | T              | A | N            | I | A                                                        |
| 2<br>HÄR TILL<br>KALLA<br>VÖRSTEN<br>BERÖTT | O | T                                                    | N                     | I              | E | L            | N | A                                                        |
| 2<br>HÄR TILL<br>KALLA<br>VÖRSTEN<br>BERÖTT | B | I                                                    | A                     | F              | R | A            | I | G                                                        |
| 2<br>HÄR TILL<br>KALLA<br>VÖRSTEN<br>BERÖTT | A | R                                                    | E                     | T              | B | E            | G | O                                                        |
| 2<br>HÄR TILL<br>KALLA<br>VÖRSTEN<br>BERÖTT | O | L                                                    | E                     | A              | N | A            | N | A                                                        |





## John Rosas

Cellist — Kördirekt — Musikprofessor

**John Rosas** ihågkomms bland annat som ledare för student-sången i Åbo och för sångfesternas tusenhövdade körer. Som professor vid Åbo Akademi gjorde han stora insatser, inte minst då all musik vid akademien år 1968 fick sin hemvist i det nybyggda Sibeliusmuseum.

**Fabian Dahlströms** biografi beskriver även hur Rosas upplevde det professionella orkesterlivets utveckling, liksom hur spelmanskulturen fick en ny blomstring under folkmusikvågen på 1960-talet.

**Boken utkommer i oktober 2020**



Alla SFV-biografier över finlandssvenskar som inte får glömmas bort finns i lager. De förmånliga böckerna är ypperliga presenter! Läs mer, beställ och köp på [www.boklund.fi](http://www.boklund.fi) Fråga också efter böckerna i bokhandeln!

Även i oktober 2020:  
Lars-Ivar Ringbom



*The Sound of Music*

Textad på SVENSKA!  
**PREMIÄR**  
18.9.2020

06 325 3961

**KAUPUNGIN-  
TEATTERI** vaasankaupunginteatteri.fi

# LOCUS

## STOR EFTERFRÅGAN PÅ HYRESLÄGENHETER

1000-tals nöjda kunder kan inte ha fel!  
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Visste du att vi också tar  
emot försäljningsuppdrag.  
Försäljningen sköter vi alltid  
finkänsligt och smidigt.



Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aff [A]  
Smedsgatan 13, 00150 Helsingfors

tel. (09) 17 17 44  
[www.locus.fi](http://www.locus.fi)



Timanttilisahaus – Timanttiporaus – Betonghåltagning  
Tilaukset/Beställningar: 0406573320



SBS Team Ab - info@sbsteam.fi  
+358503380730  
Ytteressev. 313 - Ytteresse - 68810

*Nytt!*  
Nyrenoverade  
dubbelrum

**Vila på Härmä Spa**  
**160 € / 2 dygn / pers.**

Inkvartering i dubbelrum, 2 x frukostbuffé,  
2 x lunch eller middag från buffébord,  
1 x uppfriskande ansiktsbehandling 25 min  
eller klassisk massage 25 min, fri tillgång till  
spabadet och gymmet samt inträde  
till dansrestaurang.

OBS! Begränsat antal gäster.  
Hos oss kan du fira en trygg semester.

**HÄRMÄ SPA**

Vaasantie 22, Ylihärmä  
Tfn (06) 483 1600  
[www.harmaspa.fi](http://www.harmaspa.fi)



# VÄLKOMMEN TILL WASA TEATER!

VI FÖLJER NOGGRANNA SÄKERHETSFÖRESKRIFTER UNDER VÅRA EVENEMANG.

LÄS MERA PÅ WASATEATER.FI

## AYN

*"Det finns inga motgångar,  
bara möjligheter"*

## EN KATASTROFAL KONTORSKOMEDI

PREMIÄR: 12.09.2020

TEXTAD FÖRESTÄLLNING  
TEKSTITETTY SUOMEKSI



## BLADIS POJKAN

AV OCH MED ERIK KIVINIEMI

PREMIÄR: 02.10.2020

VASALLEN | STORA SCENEN | TURNÉ

**WASA TEATER**  
LOKALA UPPLÉVELSER I VÄRLDSKLASS  
WWW.WASATEATER.FI





## MARKNAD

### ÖNSKAS HYRA

Vill hyra bostad i Åbo gärna Centralt nära universitetsområdet. Gärna en 1a, men 2a funkar också. Prisbild: 500-700 euro

21 årig studerande tjej från Österbotten söker etta i Helsingfors. Lättsam och ansvarsfull.  
Tel: 0452339220

Familj önskar hyra egna hemshus i Vasa/Smedsby. Allt beaktas. Ring : Teresa 0400 458082.

Pga linjesanering söker Tölöfamilj lägenhet i Hfors från 12/2020 till 6/2021. Mats 0400443322

Lugn, rökfri österbottning önskar hyra liten bostad med kök i Helsingfors. Hör av dig till Edith 0451758383.

Hej! Jag är en 20-årig studerande som söker lägenhet i Helsingfors. Är skötsam och röker inte.  
Tel: 0400-972-973

Familj i främre Tölö med andra barnet på kommande söker ett nytt hem, 3-5 rum, i Helsingfors med omnejd.  
Tel: 0414376728/Markus

### UTHYRES

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 0505903780 tis-to 9-12.

Liten tvåa med kokvrå och balkong på Drumsö. Nära till metro och stranden. Hyra 820e /mån +vatten. Ledig fr.o.m 1.10.  
Tel: 040-5887316/ Christel

### KÖPES

Köpes en liten tvåa eller etta i Helsingfors. Priset får gärna vara under 145000 euro. Vänligen ring 045-2604402.

Seniorteolog söker lugn 50-90m2 bostad att köpa i västra huvudstadsregionen. Tysthet, tillgänglighet, tillgång till kollektivtransport och egen bastu föredras. Lokal eller mindre eh. Renoveringsbehov inget hinder. Vänliga svar till 050 592 8318/Lars

### SÄLJES

Nyligen rörsanerad och renoverad bostad med tre rum och kök (84,5 m2) på översta våningen i Främre Tölö säljes eller byts mot en större familjebostad i södra Helsingfors. Pris 675 000 € Tel. 040-801 8696/Christian

### Din marknadsannons

lämnar du enklast in via [www.kyrkpressen.fi](http://www.kyrkpressen.fi). Priset är 4,50€ per rad. För annonser som lämnas in på nummer 040 831 6614 eller via epost till [annons@kyrkpressen.fi](mailto:annons@kyrkpressen.fi) tillkommer en servicekostnad på 5€.

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945



BEGRAVNINGSBYRÅ  
**ARMAS BORG & Co Ab**

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS  
[www.arnasborg.fi](http://www.arnasborg.fi)

Tel 612 9890  
Jour 0400 977 000

## Stort urval av gångmattor även kantning.

Ta med egna mått.



må, fre 8-18 ti, ons, to 8-17 lö 9-14

**Vasa Färg AB**

Smedsbyvägen 17, Vasa Tel. 361 6300

## Köpes antikviteter

i hela svenska Österbotten

- 1700-1800-tals möbler oberoende av skick
- Arabiaporslins, glasföremål från Berga, Sandnäs o. Grönvik
- Övrigt antikt lösöre, hela dödsbon och privata museér

Kontant betalning  
Varorna  
avhämtas.

**Köp- och försäljning Raul Pohjonen**

Idrottsg. 19, Gamlakarleby. Svar på svenska 06-831 3137, 044-913 8284

### STENHUGGERI LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning



- EN MINNESVÄRD VISAR  
VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET  
Rönbackav. 32 A  
00710 Helsingfors  
tel. 09 387 6284

## LEDIG TJÄNST

Vill du jobba i en aktiv och öppen småstadsförsamling?  
Vi behöver två nya medarbetare:

- \* förvaltningssekreterare
- \* personalsekreterare

Nyfiken? Läs mera om tjänsterna och om ansökningsförfarande på:

**[www.mariehamnsforsamling.fi](http://www.mariehamnsforsamling.fi)**

Välkommen med din ansökan!

Mariehamns församling



Karleby kyrkliga samfällighet lediganslår tjänsten som

## FÖRVALTNINGSREKTÖR



Tjänsten förutsätter lämplig högre högskoleexamen, erfarenhet av ekonomi och ledarskap samt utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i det ena inhemska språket och åtminstone nöjaktiga i det andra.

Lön betalas enligt lönesättningsgrupp J50, KyrkTAK. Tjänsten tillsätts 1.3.2021 eller enligt överenskommelse. En provotid på sex månader tillämpas.

Ansökan och CV lämnas in senast ti 15.9 kl. 15.00 via den elektroniska rekryteringstjänsten KirkkoHR. Direkt länk med ytterligare information hittas via hemsidan på adressen:

[karlebykyrkligasamfallighet.fi/information-kansli/arbetsplatser](http://karlebykyrkligasamfallighet.fi/information-kansli/arbetsplatser)

## ÄT GOTT HOS OSS!

Måndag-fredag 11-14.30

- Dagens lunch
- Hamburgermeny
- Sallader

Fredagskvällar kl. 17-21

- olika menyer varje fredag
- Catering & beställningar
- boka Oneil till era grillfester



Simhallsvägen 1, Närpes  
tel. 06 2241933, Lotten 0409605028  
[www.oneils.fi](http://www.oneils.fi) [info@oneils.fi](mailto:info@oneils.fi)

## Behöver du hjälp med något i ditt hem?

Vi sköter om ditt hus och trädgård

- gräsklippning
- vedarbete
- renovering, byggen
- städning inomhus och utomhus
- handla m.m.
- inredning och målar valfria motiv på en fondvägg.
- flyttservice och flyttstädning
- försäljning av dödsbo el. likn.

Ring F:ma A Ekström  
050 589 9741.

Malax

[www.enhjalpandehand.fi](http://www.enhjalpandehand.fi)

## BYGG & RENOVERING - FRÅN GRUND TILL TAK

Vi är en bygg- och renoveringsfirma från Korsholm som utför mångsidiga arbeten åt både små och stora kunder.

Läs mer: [timbergs.fi](http://timbergs.fi)

- grundarbeten, tak, murning och nybyggen
- köks- och badrumsrenoveringar (VTT:s våtrumscertifikat)
- målning och tapetsering, kakelarbeten
- montering av inredningar
- VVS-arbeten
- cellulosaisolering som lösull och skiva
- även större projekt t.ex. industrihallar och radhus



**TIMBERG**  
BYGG & RENOVERING

Hultvägen 180, 65630 Karperö  
Ring 040 910 4166 eller 050 525 6673  
[dennis@timbergs.fi](mailto:dennis@timbergs.fi), [www.timbergs.fi](http://www.timbergs.fi)



## Finskt församlingsarbete i Sverige

# Finska tjänster dras in

Undertecknad läser inte regelbundet Kp men jag råkade få syn på en intervju med Jonas Gehlin i Kp nr 12/2020 där han berättar hur illa det gick att få en finstalande präst att medverka i en samling i Malmö. Gehlin försöker inte beskriva det finska församlingsarbetets situation i Malmö eller i Sverige. Man kan ändå av hans yttrande få intrycket att Svenska kyrkan gör allt för att få en finskspråkig präst på plats när det behövs. Det är bara samarbetet mellan systerkyrkorna i våra länder som brister.

Det har funnits en finstalande präst i Malmö sedan 1969. När den sista prästen för Malmö, Anna Hälinen Ekström, gick i pension för tio år sedan vägrade Malmö samfälligheten och stiftets ledning att ånyo förordna en sådan präst på heltid. Man hade haft en stiftsadjunkts-tjänst för finskspråkiga men både denna tjänst och tjänsten i Malmö har dragits in. Anna Hälinen Ekström fortsatte som pensionär en viss tid men måste sluta på grund av att hennes man blev sjuk.

Vid jul 2018 infann sig

mycket folk till samlingen "De vackraste julsångerna". Nästa år försökte en av församlingsprästerna få samfälligheten att anställa en präst för de finskspråkiga – avslag. Gehlin kände till att något dylikt inträffat och efterlyste i Kp-intervjun ett större samarbete mellan kyrkorna i Sverige och Finland. Det kan man självklart hålla med om, men det hjälper inte. Det är Svenska kyrkans sak att ordna så att finskkunniga präster finns tillgängliga.

Det finns idag endast en präst för finskspråkigt församlingsarbete i Lunds stift, nämligen komminister Jaako Punta stationerad i Helsingborg. Till hans uppgifter hör arbete på finska i några andra församlingar utom Helsingborg men inte i Malmö. Komminister Punta går snart i pension. Det finskspråkiga församlingsarbetet i Sverige är skört, om en präst blir sjuk så riskerar hela verksamheten att rasa.

Det finskspråkiga arbetet inom Svenska kyrkan fick ett uppsving på 1970-talet då den stora invandringsvägen

av finnar kommit till Sverige. Biskopsmötet insåg att man måste förordna finskspråkiga präster runtom i landet med medel från kyrkofonden. Efter den tiden har nya kvastar sopat i kyrkan och det finns både biskopar och inflytelserika beslutsfattare inom kyrkan som ansett det vara onödigt med sådana tjänster. Den allmänna inställningen i landet är att finnarna ska lära sig svenska, sluta prata sitt obegripliga språk och "bli svenskar". Den ekonomiska nedgången gör att svaga och marginella grupper får sina resurser neddragna.

I Malmö gjorde Anna Hälinen Ekström år 2010 något så ovanligt som en demonstration med sina vänner för den finska verksamheten. De gick med plakat på stan men inte ens det hjälpte. Inte konstigt att en stor grupp finnar velat samlas till "De vackraste julsångerna" år 2019 – och ingen präst hittades för att leda samlingen. – Här är bakgrunden till Gehlins yttrande.

RABBE SANDELL, Uppsala

## Bildsättning

# Ingen kvinna syns

Finns det manne något speciellt syfte bakom den stora bilden från kyrkomötet i KP, nr 17 sid. 4–5? Sjutton deltagare syns på det gemensamma fotot och alla är män. Männen bär munskydd, vilket är perfekt! Men och åter men: vilken bild ger det av kyrkans högsta styrande organ, att inte hitta ett foto där också någon kvinna syns?

Vi vet alla, att man många gånger inte läser texter till artiklar utan endast ser på bilder. Detta kan också lätt ske i nämnda fall! "En bild kan tala mer än tusen ord!"

EVA S. LASSUS-PAAVOLAINEN  
pol.mag. Helsingfors

Svar på denna insändare ges i ledaren på sidan 5 i denna tidning.

## Guds ord

# Mod till låns!

David var rätt så liten och Goliat var väldigt stor.

Men i kamp betyder detta inget för dem som tror.

Både lejon och björn hade unge David slagit, annars skulle de lamm ur hans fårahjord tagit.

Men hur kunde en tonåring rå på lejon och björn?

Därför att han trodde att Gud hjälper mot varje törn.

Han behövde inte vara rädd, han lånade mod av Gud, som han visste att alltid vid hans sida stod.

Han stöp vid Davids slungkast, för en hård sten som var flat.

David vann över jätten som hade skymfat hans Gud.

Ja, Gud står på dens sida som har glädje i hans bud.

Så borde vi alla tänka när faror drabbar oss.

Med Guds ord i bagaget får vi mod att kasta loss.

Han har lovat att alltid låna sitt mod i vår nöd, och krafter att stå emot strömmar in från Livets bröd.

Inspirerat av J-G Björks predikan i gudstjänsten 23. 08. 2020  
HÅKAN STRENG, Jakobstad

## Bibeltolkning

# Var är logiken?

Regina Kreander går på om män som skiljer sig och att bara män får vara präster men sen prickar hon trots det kyrkoherden Camilla Svevar, som i en sympatisk intervju uppriktigt berättat att hon är omgift. Var är logiken i det här? Så hoppar Kreander också ga-

lant över bibelstället där Jesus säger att män kan skilja sig "för sina hjärtans hårdhets skull".

Jag håller med henne om att det verkligen är ruskigt att "ingen" nuförtiden vet att Johannes Döparen miste sitt huvud för att han påtalade

att det inte är tillåtet att ta sin broders hustru. Vilket obildat patras vi alla är! Å andra sidan var det ju plikt och lag på att uttryckligen ta sin broders hustru, om han var död. Så den stackars änkan blev då egentligen tvångsomgift. Kreander borde vara tydliga-

re med den omständigheten.

Avslutningsvis är det också av yttersta vikt att komma ihåg att Gud själv genom Helig Ande avlade sin son med en ogift och alltför ung kvinna – vilket fortfarande är bruklig sed i många länder. Å andra sidan hade de ett öm-

sesidigt samtycke, vilket är en förmildrande omständighet. Men överlag är nog barnbrudar, tvångsäktenskap och våldtäkt i den äkta sängen ett större problem än ärliga kyrkoherdar utan hemligheter.

MONIKA PENSAR, Helsingfors

## KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Redaktionen i Helsingfors  
Tölötorggatan 2 B vån. 8  
00260 Helsingfors  
tfn 040 831 6545  
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten  
Norrmalmsgatan 21 A, 68600  
Jakobstad  
tfn 040 831 3599



Redaktionschef  
(ansvarig redaktör)  
Nicklas Storbjörk  
tfn 040 144 6200



Redaktör Österbotten  
Johan Sandberg  
tfn 040 831 3599



Redaktör  
Emelie Wikblad  
tfn 040 831 6836



Redaktör  
Christa Mickelsson  
040 831 6545



Redaktör  
Sofia Torvalds  
tfn 040 831 6748



Redaktör  
Erika Rönngård  
tfn 040 831 6322



Redaktör  
Ulrika Hansson  
tfn 040 831 6788



Layout  
Malin Aho  
tfn 040 831 6902

Redaktörer e-post:  
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Utgivare:  
Fontana Media Ab  
Bank: Danske Bank  
IBAN: FI34 80001301  
BIC: DABAFIHH  
Paradbild: Ulrika Hansson  
Tryck: Botnia Print, Karleby

## ANNONS

Annoninfo hittar du på:  
[www.kyrkpressen.fi](http://www.kyrkpressen.fi)  
Annonssdeadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.  
Annonsförsäljning:  
Jonny Åstrand, tfn (06) 347 0608, eller 0500 924 528  
cjcenter@petalax.fi

## PRENUMERATIONER

Därför får du Kyrkpressen  
Kyrkpressens adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Adressuppgifterna används enbart för att skicka ut tidningen. Hanteringen av registret sker i enlighet med den europeiska dataskyddsförordningen (GDPR).  
Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlems-hushåll. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha KP.  
Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen, prenumeration@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6614  
Prenumerationspriser:  
Finland & Norden 60 € Utlandet 84 €  
ISSN 0356-1275



# Värmande följeslagare

Varje barn som döps i Åbo svenska församling får ett par sockor som gåva. Sockorna har stickats av frivilliga i församlingen, och är en del av satsningen på Dopåret 2020.

TEXT: ERIKA RÖNNGÅRD

– Dopsockorna värmer och följer på vägen, säger **Maria Wikstedt** som är församlingspastor i Åbo svenska församling.

I år firar Åbo svenska församling Dopåret 2020 och lyfter fram dopet lite extra. Under planeringen kom man på att ett sätt att fira kunde vara just dopsockor.

– Sockorna stickades redan förra året, och när dopåret 2020 började hade vi hundra par sockor och kunde börja dela ut dem.

Församlingen har delat ut beskrivningar till tågsockor till den som velat sticka sådana, men man har också fått sticka andra modeller.

– Sockorna ska vara vita, lite festliga och passa för barn i 3–6 månaders ålder, säger Wikstedt.

Det har också stickats vita sockor i större storlekar – även den som blir döpt i vuxen ålder får sockor.

– Jag brukar visa upp sockorna vid dopet och säga att vi har en present åt barnet från missionskretsen och frivilliga i församlingen, som vill ge värmande sockor åt barnet och på så sätt säga välkommen till den nya medlemmen.

Wikstedt tycker att sockorna är en fin välkomnande gest till de nya församlingsmedlemmarna. Sockorna gör dessutom gott på mer än ett sätt eftersom stiftelsen för kyrkligt arbete i Åbo svenska församling understöder församlingens missionsprojekt med fem euro per sockpar.

**Leila Storgård** är en av dem som bidragit med sockor till de barn som döps i år. Storgård har hört till Åbo svenska församlings missionskrets omkring 30 år.

– Jag började sticka innan jag fick beskrivningen på tågsockor, så det blev en egen modell.

Hon brukar också sticka annat, och en del av det hon stickat har genom åren sålts på församlingens missionsbasarer.

Även om missionskretsen varit flitiga sockstickare påminner Storgård om att många vanliga församlingsmedlemmar också bidragit med dopsockor.

– Vi hade som mål att få ihop 100 par och det lyckades vi med.

Leila Storgård trivs med att sticka dopsockor.

– Man får vara med i gemenskapen som stickar, man är med om att glädja någon annan och man glädjer ju sig själv också. Dopsockorna blir ett minne för föräldrarna.

Församlingens missionskrets och andra frivilliga ger värmande sockor åt de nydöpta.  
FOTO: TOVE PELTONIEMI



Maria Wikstedt tycker att dopsockorna är en fin välkomnande gest. FOTO: MIA HENRIKSSON



Det finns dopsockor i både baby- och vuxenstorlek. FOTO: MARIA WIKSTEDT

En liten pojke tittar på när hans pappa som är präst skriver en predikan. – Pappa, hur vet du vad du ska skriva? frågar pojken. – Det talar Gud om för mig, förklarar pappan. – Men varför stryker du då så mycket? (Kyrpressens 50-årsjubileum till ära kör vi vitsar i repris. Den här publicerades urprungligen 2013.)

»Man är med om att glädja någon annan och man glädjer ju sig själv också.«